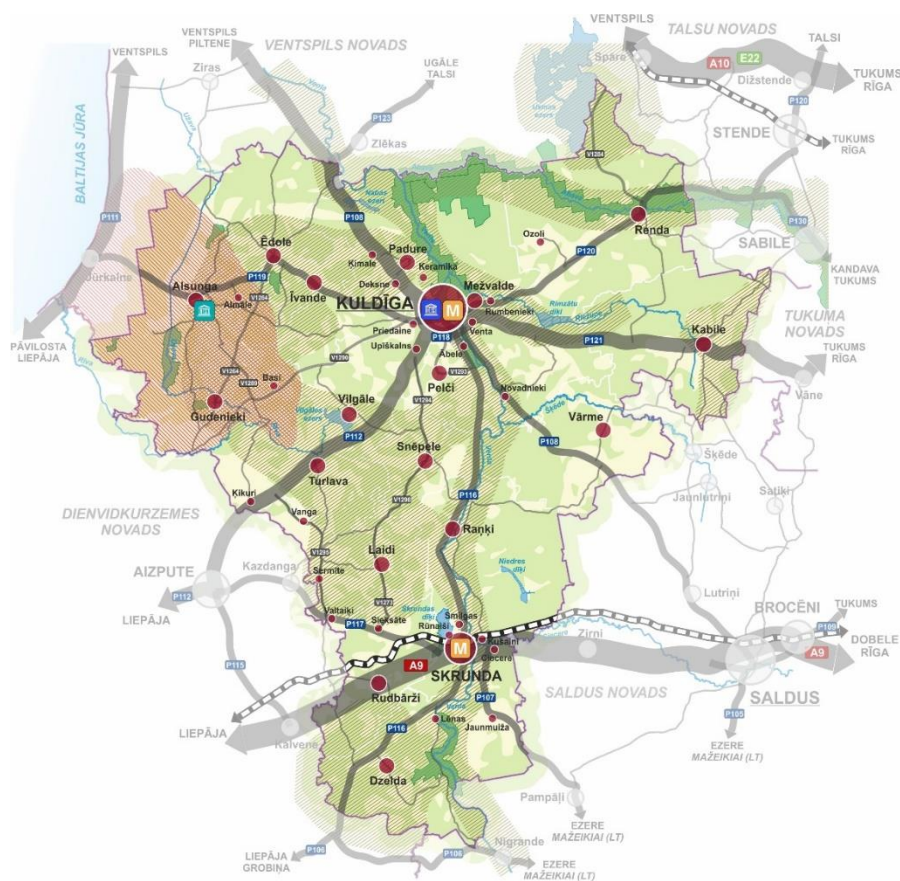

Kuldīgas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–2046. gadam

Saturs

IEVADS	2
1 PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1 Kuldīgas novada vizītkarte	3
1.2 Kuldīgas novads reģionālajā skatījumā.....	6
2 STRATĒGISKĀ DAĻA	7
2.1 Kuldīgas novada attīstības nākotnes redzējums, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes.....	7
2.1.1 <i>Kuldīgas novada nākotnes redzējums (vīzija)</i>	7
2.1.2 <i>Stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un to saskaņotība</i>	8
2.2 Novada specializācija.....	10
2.3 Galvenie attīstības rādītāji.....	10
3 TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	11
3.1 Apdzīvojuma struktūra un priekšlikumi attīstības centru izveidojumam.....	13
3.2 Kuldīgas pilsētas un piepilsētas areāla telpiskā struktūra	19
3.3 Skrundas pilsētas un piepilsētas areāla telpiskā struktūra.....	21
3.4 Galvenie transporta koridori un infrastruktūra.....	23
3.5 Inženierinfrastruktūra, industriālās un militārās teritorijas	28
3.6 Dabas un ainaviski vērtīgo teritoriju telpiskā struktūra	31
3.7 Kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas	34
3.8 Tūrisma attīstības teritorijas.....	36
3.9 Prioritāri attīstāmās teritorijas	38
4 KOPĪGĀS INTERESES	41
5 ATBILSTĪBA NACIONĀLAS UN REĢIONĀLAS NOZĪMES PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	43

levads

Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2046. gadam (turpmāk – Stratēģija) ir hierarhiski augstākais pašvaldības ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, uz kura pamata tiek izstrādāta attīstības programma, teritorijas plānojums, tematiskie plānojumi, lokālpānoājumi, detālpānoājumi un citi plānošanas dokumenti.

Stratēģijā ir noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, attīstības prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva, kurā attēlotas pašvaldības nozīmīgākās telpiskās struktūras un attīstības prioritātes, un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas un teritoriju attīstības vadlīnijas.

Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir izstrādāta, izvērtējot un pārskatot līdzšinējo Alsungas, Skrundas un Kuldīgas novadu stratēģiskos mērķus un uzstādījumus. Stratēģijas procesā tika izvērtētas dažādu jomu attīstības tendences un perspektīvas, tika nodrošinātas sabiedrības līdzdalības iespējas, t.i., ikvienam tika sniegta iespēja izteikt savus priekšlikumus, iepazīties ar informāciju un pārliecināties par lēmumu pieņemšanas atklātumu. Novada attīstības vajadzības un virzieni tika diskutēti darba grupās, tādējādi nonākot līdz skaidrai un mērķtiecīgai rīcībai nozīmīgākā rezultāta sasniegšanai – Kuldīgas novada izaugsme, iedzīvotāju labklājība, dabas un kultūras vērtību saglabāšana un attīstība.

Izstrādājot Stratēģiju, ir ņemti vērā Eiropas Savienības, nacionālas un reģionālas nozīmes plānošanas dokumentu stratēģiskie uzstādījumi, tai skaitā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 un Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija.

Stratēģijas izstrādē tika ievēroti šādi galvenie plānošanas principi:

	<p>INTEGRĒTAS PIEEJAS PRINCIPS. Izstrādes procesā ir ievērots integrēts skatījums visa Kuldīgas novada teritorijas līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai, lai visefektīvākajā veidā izmantotu jaunizveidotā novada galvenās vērtības, resursus un priekšrocības. Tika izvērtēti ekonomiskie, sociālie, kultūras un vides aspekti, saskaņojot gan dažādu nozaru, gan teritoriju intereses. Izstrādes procesā tika veikta visu veidojošo novadu ilgtspējīgās attīstības uzstādījumu analīze, ņemtas vērā vērtības, veiktās investīcijas un jau uzsāktie projekti un darbības.</p>
	<p>PĒCTECĪBAS PRINCIPS. Izvērtējot apvienotā novada bijušo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības uzstādījumus, tika noteikti kopīgie aktuālie mērķi un prioritātes. Vienlaikus ir ierosināti jauni attīstības virzieni, kuri iepriekšējā periodā nebija tik aktuāli – digitalizācija, zaļais kurss un klimatneitralitāte. Analizējot pretrunu un konfliktu teritorijas, stratēģijā ir rasts līdzsvars starp dabas vērtību saglabāšanu un saimnieciskās darbības attīstību.</p>
	<p>ATKLĀTĪBAS PRINCIPS. Stratēģijas izstrādes visos posmos ir nodrošināta publicitāte, atklātība un sabiedrības iesaiste.</p>
	<p>SAVSTARPĒJĀS SASKAŅOTĪBAS PRINCIPS. Īstenojot administratīvi teritoriālo reformu, stratēģijā ir saskaņotas līdz reformai atsevišķi pastāvošo pašvaldību intereses. Dokuments paredz saglabāt katras teritoriālās vienības īpašās identitātes vērtības, tai skaitā, Kuldīgas īpašās un autentiskās pasaules mantojuma vērtības, suitu kultūrtelpa, militāri vēsturiskais un industriālais mantojums Skrundas apkaimē. Stratēģijā ir uzsvērtā visu teritoriju līdzvērtīga attīstība.</p>
	<p>AKTUALITĀTES PRINCIPS. Stratēģija ir izstrādāta, ņemot vērā vietējā un starptautiskā mērogā esošos aktuālos izaicinājumus.</p>

Dokumentu izstrādāja Kuldīgas novada pašvaldība, pirmās redakcijas izstrādē sadarbojoties ar personu apvienību SIA "Konsorts" un SIA "AC konsultācijas", bet otrās (gala) redakcijas izstrādē - ar telpiskās attīstības plānošanas uzņēmumu SIA "Reģionālie projekti" (grafiskā daļa un noformējums).

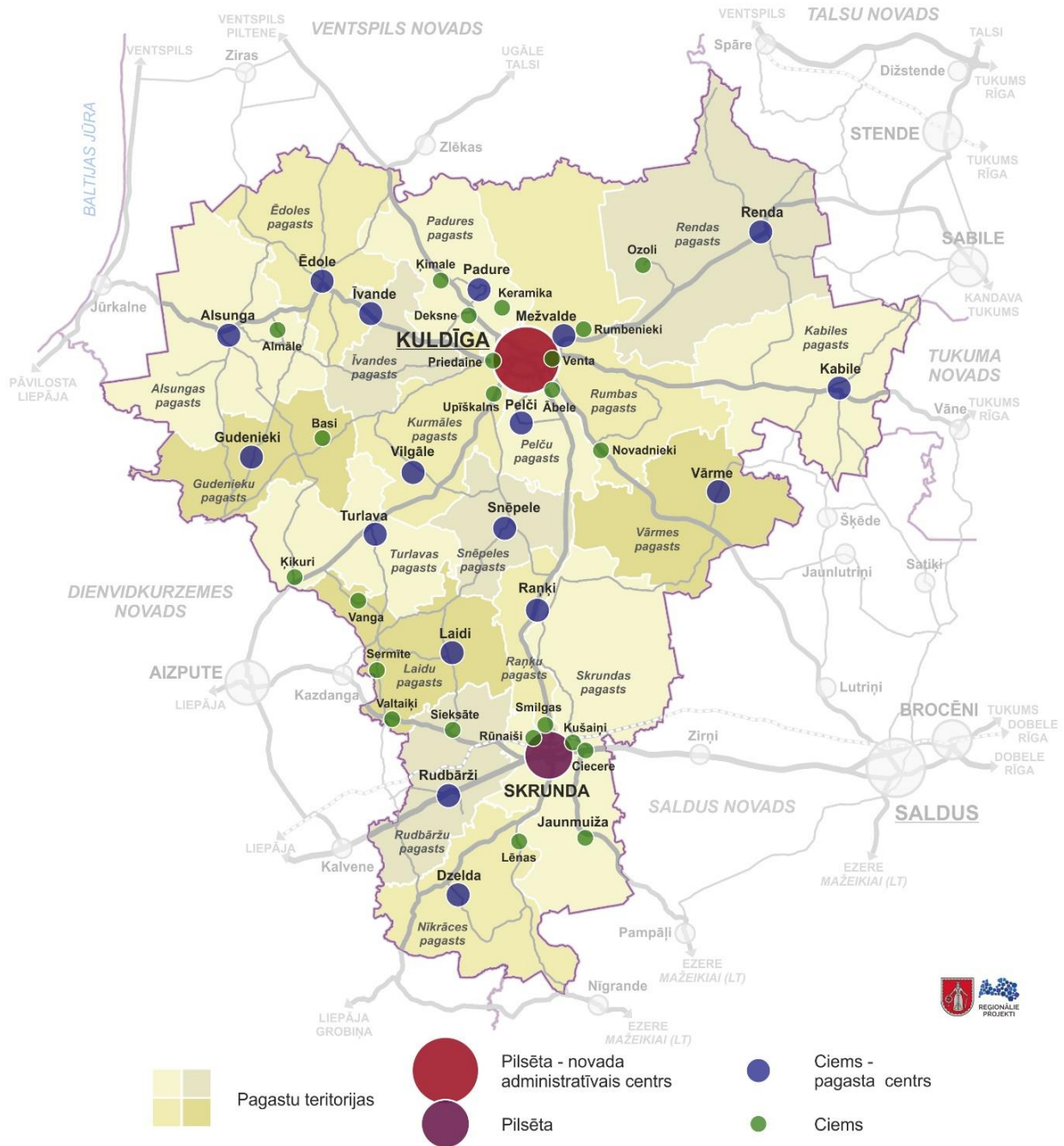
1 Pamatinformācija

1.1 Kuldīgas novada vizītkarte

	Izveidošanas gads un administratīvās vienības	Izveidots 2021. gada 1. jūlijā, apvienojot bijušos Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadus. Novadā atrodas divas pilsētas – Kuldīga un Skrunda, kā arī 18 pagasti: Alsungas pagasts, Ēdoles pagasts, Gudenieku pagasts, Īvandes pagasts, Kabiles pagasts, Kurmāles pagasts, Laidu pagasts, Nīkrāces pagasts, Padures pagasts, Pelču pagasts, Raņķu pagasts, Rendas pagasts, Rudbāržu pagasts, Rumbas pagasts, Snēpeles pagasts, Turlavas pagasts, Vārmes pagasts, Skrundas pagasts.
	Ģeogrāfiskais novietojums	Atrodas Latvijas Republikas rietumos, Kurzemes vidusdaļā. Novads robežojas ar Dienvidkurzemes, Saldus, Talsu, Tukuma un Ventspils novadiem
	Platība <i>(Valsts zemes dienesta dati uz 01.07.2021)</i>	2504,15 km ²
	Iedzīvotāju skaits <i>(Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati uz 01.01.2022)</i>	27 425 iedzīvotāji
	Iedzīvotāju sadalījums pēc darbības <i>(CSP dati uz 01.01.2021)</i>	Līdz darbības vecumam – 4 209 (15%) Darbības vecumā – 17 401 (63%) Virš darbības vecuma – 6 126 (22%)
	Iedzīvotāju blīvums <i>(CSP dati uz 01.01.2022.)</i>	11 cilv. uz 1 km ²
	Iedzīvotāju etniskais sastāvs <i>(CSP dati uz 01.01.2021)</i>	Latvieši: 25 589 (93%) Krievi: 667 (2%) Lietuvieši: 437 (2%) Pārējie: 787 (3%)
	Saņemtais iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz 1 iedzīvotāju <i>(Valsts kases dati, 2021)</i>	659 EUR
	Uzņēmējdarbība	2,898 aktīvie uzņēmumi (Lursoft, 2021) 97 Tirdzniecības ekonomiski aktīvi uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem (CSP dati, 2020) 10 lielākie uzņēmumi: SIA Stiga RM, SIA Stiga RM Distribution, SIA RIETUMU NAFTA LV, SIA Vella Kalpi, SIA SG AUTOCENTRS, SIA Kuldīgas slimnīca, SIA Bērzi Plus, SIA MKM Mežs, SIA Mežsaimnieks, Mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība, SIA AMAZONE. To kopējais apgrozījums - 148 milj. EUR
	Radītā pievienotā ekonomiskā vērtība <i>(CSP dati, 2017)</i>	81,05 milj. EUR, tai skaitā: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Apstrādes rūpniecība – 23,4% ▪ Mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība – 20,9%; ▪ Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība – 15,9% ▪ Būvniecība – 8,0%

	<p>Dabas teritorijas</p>	<p>Kuldīgas novada dabas teritorijas veido bagātīgas mežu platības, pļavas, ganības un purvu teritorijas. Novads ir bagāts ar upēm un to ielejām (Venta, Abava, Užava), un ezeriem (Lielais Nabas ezers, Mazais Nabas ezers, Vilgāles ezers, Zvirgzdu ezers). Novadā atrodas 11 Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (<i>Natura 2000</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Abavas senleja (14 875,32 ha) ▪ Alsungas meži (79,11 ha) ▪ Diļļu pļavas (174,31 ha) ▪ Gudenieki (106,21 ha) ▪ Maņģenes meži (2 201,93 ha) ▪ Piņķu ezers (160,74 ha) ▪ Riežupe (454,96 ha) ▪ Skrundas zivju dīķi (496,55 ha) ▪ Užavas augštece (688,56 ha) ▪ Ventas ieleja (2 507,06 ha) ▪ Ventas un Šķerveļa ieleja (1 459,4 ha). <p>Kuldīgas novadā ir 13 aizsargājami dabas pieminekļi, starp kuriem viens no atpazīstamākajiem ir Ventas rumba.</p>
	<p>Transports un mobilitāte</p>	<p>Kuldīgas novada un tā apdzīvotuma centru sasniedzamību nodrošina valsts un pašvaldības autoceļi, dzelzceļš, gājēju un velo infrastruktūra, sabiedriskais auto transports. Novada dienvidu daļu šķērso starptautiskas nozīmes autoceļš A9, "Rīga (Skulte) – Liepāja" kas ietilpst TEN-T tīklā un dzelzceļš "Jelgava – Liepāja". Savukārt Kuldīgas kā novada centra sasniedzamību sekmē vēsturiski izveidojies radiālais autoceļu tīkls, kas savieno to ar visām novada teritoriālajām vienībām, kā arī ar galvaspilsētu un Kurzemes reģiona attīstības centriem.</p> <p>Skrundā un Kuldīgā atrodas autoostas, kuras sniedz sabiedriskā transporta pakalpojumus novada ietvaros un savieno ar citām pilsētām reģionā un ārpus tā.</p>
	<p>Izglītība</p>	<p>Kuldīgas novadā 2022. gadā darbojas 4 pirmsskolas izglītības iestādes un 13 vispārīzglītojošās skolas.</p> <p>Kuldīgas novadā atrodas 1 interešu izglītības un 5 profesionālās ievirzes izglītības iestādes mūzikas, mākslas un sporta jomā.</p> <p>Kuldīgas pilsētā atrodas valsts profesionālās izglītības kompetences centrs - Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikums, kas piedāvā apgūt izglītību autotransporta, ēdināšanas, restorānu pakalpojumi un pārtikas ražošanas, kokizstrādājumu, skaistumkopšanas pakalpojumu, tūrisma un viesnīcu pakalpojumu jomās, kā arī mūžizglītības pakalpojumus.</p> <p>Augstāko izglītību Kuldīgā nodrošina Latvijas Universitātes Kuldīgas filiāle. Maģistra līmeņa starptautisko studiju programma "Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas" tiek īstenota, sadarbojoties 4 augstākās izglītības institūcijām (Latvijas Mākslas akadēmija, Lapzemes Universitāte, Igaunijas Mākslas akadēmija un Rīgas ekonomikas augstskola).</p>
	<p>Kultūra un vēsturiskais mantojums</p>	<p>Kuldīgas novada kultūras infrastruktūru uz 2022. gadu veido pašvaldības aģentūra "Kuldīgas kultūras centrs", Skrundas kultūras nams un 16 pagastu kultūras/tautas nami, Kuldīgas Galvenā bibliotēka un 24 bibliotēkas Skrundā un pagastos, Makslas nams, Kuldīgas novada muzejs, Alsungas kultūrvēsturiskā mantojuma centrs ar Alsungas pili, četras kultūrizglītības iestādes – trīs mūzikas skolas Kuldīgā, Alsungā un Skrundā un Kuldīgas Mākslas skola kā Kuldīgas humanitārās un mākslas vidusskolas struktūrvienība, Kuldīgas Restaurācijas centrs, Mākslas un izglītības koprades telpa "Adatu fabrika", četras muižas kā kultūrvietas Snēpelē, Laidos, Pelčos un Īvandē (iznomāta citai fiziskai personai), Kopumā Kuldīgas novadā ir vairāk nekā 55 kultūras institūcijas.</p> <p>Kuldīgas novadā atrodas 99 valsts nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekļi un 38 vietējās nozīmes aizsargājamie kultūras pieminekļi.</p> <p>Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs "Kuldīga / Goldingena Kurzemē" ir nominēts UNESCO Pasaules mantojuma nomināciju sarakstam.</p> <p>Suitu kultūrtelpa ir iekļauta UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā, kam ir nepieciešama neatliekama glābšana.</p>

Attēls 1: Kuldīgas novada administratīvi teritoriālais iedalījums

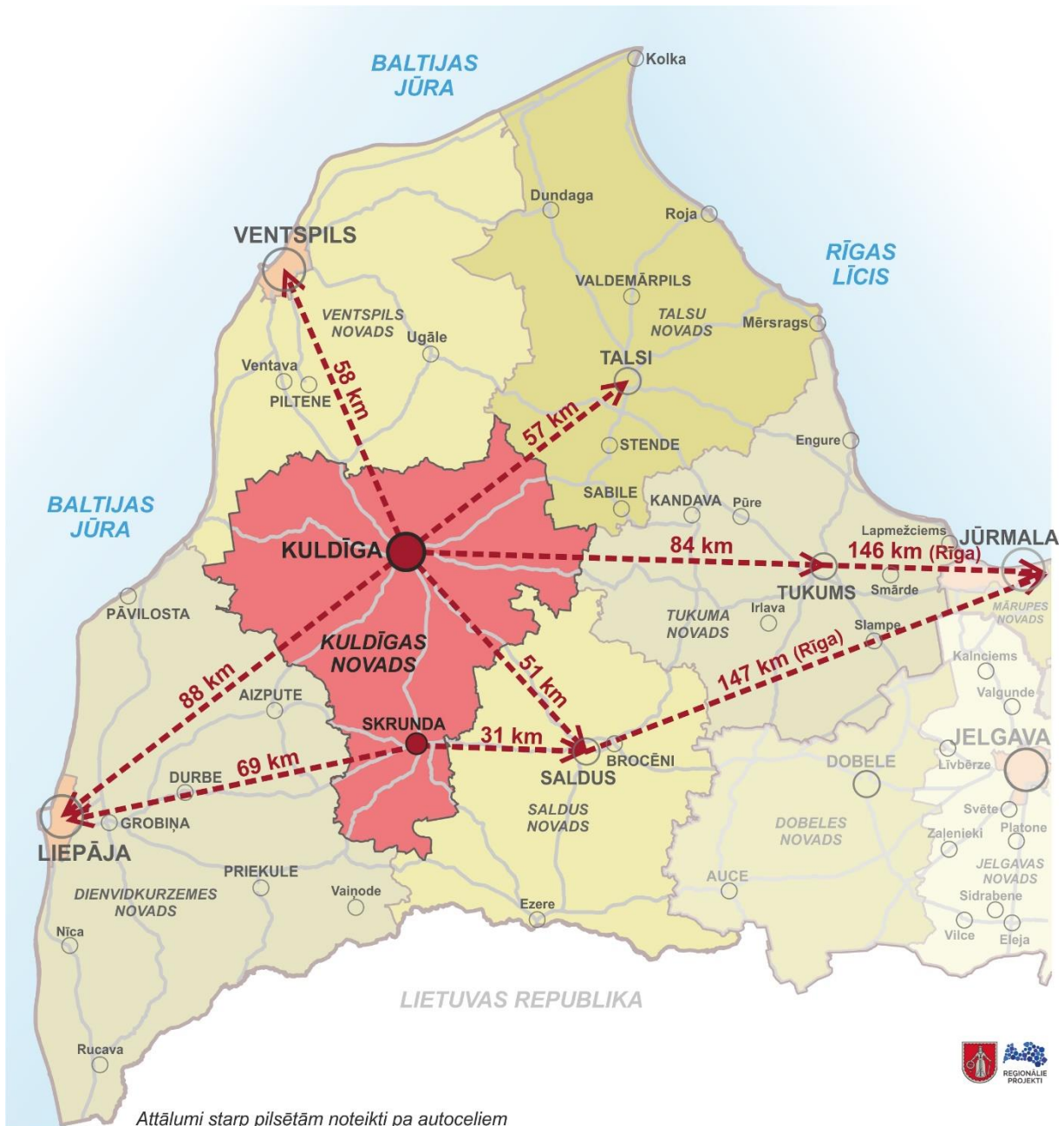

1.2 Kuldīgas novads reģionālajā skatījumā

Kuldīgas novada novietojums Kurzemes ģeogrāfiskajā centrā un vēsturiski izveidojies radiālais transporta tīkls sekmē citu reģiona apdzīvoto vietu sasniedzamību. Relatīvi labvēlīgs ir arī novada novietojums attiecībā pret valsts galvaspilsētu un trim lielākajām Latvijas ostām. Novada D daļu šķērso starptautiskas nozīmes transporta koridors, ko veido TEN-T tīklā ietilpstošais valsts galvenais autoceļš A9 “Rīga (Skulte) – Liepāja” un dzelzceļa līnija “Jelgava – Liepāja”.

Kuldīga kā reģionālās nozīmes attīstības centrs ir viens no Kurzemes plānošanas reģiona apdzīvotuma struktūru veidojošajiem balsta elementiem. Kuldīgas novads ir orientēts uz Kurzemes kā vienota reģiona ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību, kas ļautu izmantot novada centrālā novietojuma priekšrocības reģionālās pārvaldes un apkalpojošo iestāžu izvietojumam un savstarpēji papildinoši sadarboties ar visiem kaimiņu novadiem un pilsētām.

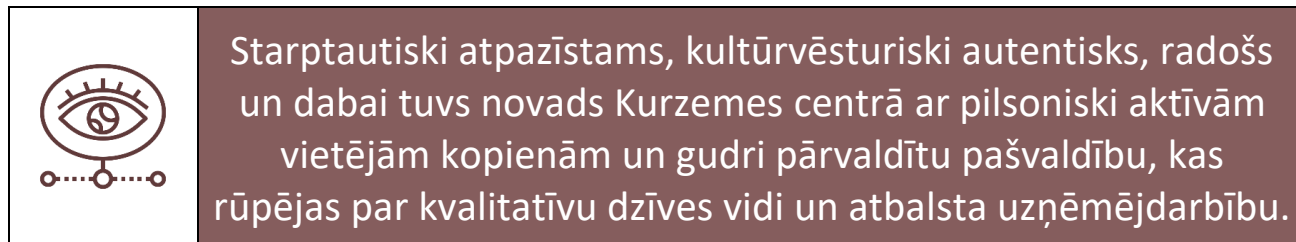
Attēls 2: Kuldīgas novads reģionālajā skatījumā

2 Stratēģiskā daļa

2.1 Kuldīgas novada attīstības nākotnes redzējums, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

2.1.1 Kuldīgas novada nākotnes redzējums (vīzija)

KĀPĒC MŪSU NOVADA NĀKOTNES REDZĒJUMS IR TIEŠI ŠĀDS?

KULTŪRVĒSTURISKI AUTENTISKS NOVADS

Autentiski saglabātais kultūrvēsturiskais mantojums, kultūrtelpas ir Kuldīgas novada īpašā iezīme. Tās saglabāšana nākotnē ir viens no būtiskākajiem teritorijas attīstības, identitātes un pievilcības stūrakmeņiem.

Kuldīgas pilsēta ir neatkārtojama vieta pasaulē, vairāk nekā pirms 700 gadiem ir izveidojusies pie Eiropas platākā ūdenskrituma Ventas rumbas, un ir nozīmīgs pasaules kultūrvēsturiskais fenomens ar saglabātu viduslaiku tipa plānojuma struktūru un dažādu periodu pilsētvides liecībām, kas turpina būt *dzīvas* vēl joprojām. Kurzemes – Zemgales hercogistes vairāk nekā divus gadsimtus ilgušais posms ir nozīmīgs pasaules kultūras kartē un Kuldīgas pilsētas attīstības aspektā. Kuldīgas vecpilsēta ir vieta, kas glabā pasaulē unikālu vēstures periodu un autentisku pilsētvides mantojumu – taustāmu liecību par mazas valsts ikdienu starp tālaika lielvarām starptautisku norišu kontekstā. Pilsētā saglabājušās liels skaits vēsturisko ēku – tai skaitā dominantes un fona apbūve, kas bagāta ar vēsturiskajām būvdetaļām un kas veido īpašu dakstiņu jumtu ainavu. Kopš 2003. gada Kuldīga ir UNESCO mantojuma nacionālajā sarakstā, 2021. gadā iesniegts pieteikums *Kuldīga/Goldingena Kurzemē* iekļaušanai Pasaules mantojuma sarakstā.

Kuldīgas novada unikālajā kultūrvidē spilgti iezīmējas un gadsimtu gaitā līdzās pastāvējušas vairākas etniskas kultūrtelpas. Īpaša nozīme ir *Suitu kultūrtelpai* un kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskajam mantojumam. Suiti ir katoļu sala luterticīgajā Kurzemē ar centru Alsungā ar gandrīz 400 gadus garu vēsturi, kuras gaitā tautas tradīcijas ir neatdalāmi savijušās kopā ar kristīgajām, veidojot unikālu kultūrtelpu, kas 2009. gadā iekļauta UNESCO Neatliekami glābjamā Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā. Kuršu ķoniņu brīvcieņi ir Latvijas mērogā unikāli saimnieciskie veidojumi, kuru galvenie komponenti bija dzimtas īpašums un personiski brīvi dzimtu piederīgie

Novads ir bagāts arī citām dažādu vēstures periodu arheoloģiskajam, arhitektūras, mākslas, industriālā mantojuma liecībām, tai skaitā pilskalniem, muižu apbūves ansambļiem, dažādu periodu industriālās attīstības liecībām. Arī jaunāko laiku vēstures gaita atspoguļojas īpašas piemiņas vietās – pulkveža Oskara Kalpaka vadītās brīvības cīņas, nacionālās pretošanās kustības atceres vietas, divu Pasaules karu militārā mantojuma pēdas.

RADOŠS NOVADS

Novads ar dinamisku, unikālu un mantojumā sakņotu kultūrvidi, plaša spektra kultūrvietām un daudzveidīgām kultūras norisēm – atvērts inovācijām, radošu personu un vietējo kopienu iekļaujošām iniciatīvām, starptautiskai sadarbībai un pieredzes apmaiņai. Kultūra kalpo kā nozīmīgs novada sociālās un ekonomiskās attīstības resurss.

NOVADS DZĪVEI DABISKI ZAĻĀ VIDĒ

Saglabātās ainavas, Eiropas un nacionālā līmenī aizsargātās dabas teritorijas un bioloģiskā daudzveidība nosaka novada “zaļās” attīstības iespējas. Ainavisko vērtību lokā ir plašās mežu teritorijas, atklātās un mozaīkveida lauku ainavas ar tīrumiem, pļavām, viensētām, koku puduriem, muižu apbūves kompleksiem un iekoptiem parkiem un alejām. Būtiska nozīme ir Ventas sateces baseina upēm un to ielejām, ezeriem, dīķiem, krastmalām. Saglabātā vide un lauku kultūrainava veido labai tuvas dzīves iespēju, kurā ir sabalansēta cilvēka un dabas mijiedarbība. Novada attīstības ilgtspējai nozīmīga ir virzība uz klimatneitralitāti un pielāgošanos klimata pārmaiņām – gan energoefektivitātes paaugstināšana un atjaunojamo energoresursu izmantošana, gan mobilitātes un saimnieciskās darbības paradumu maiņa, gan “zaļo risinājumu” un ekosistēmu pakalpojumu pieejas piemērošana publiskās ārtelpas un ūdeņu apsaimniekošanas jomā.

PASAUĻĒ ATPAZĪTS GALAMĒRĶIS

Kuldīgas novads ir atpazīstams, kvalitatīvs un pieprasīts ilgtspējīgs tūrisma galamērķis gan prioritārajos ārvalstu tirgos, gan nacionālā mērogā, ar augsti novērtētu kultūras, dabas un ainavisko vērtību oriģinalitāti, kas motivē turp doties atkārtoti dažādos gadalaikos īpašu sajūtu pieredzēšanai. Vietējie iedzīvotāji lepojas ar starptautiski atzītajām un labi saglabātajām vērtībām, kas palīdz stiprināt to piederības sajūtu vietai un izprot tūrisma ekonomisko devumu novada attīstībai, ir iesaistīti un izmanto tos pašus labumus, ko viesi savas dzīves kvalitātes uzlabošanai.

PILSONISKI AKTĪVAS UN VIEDAS KOPIENAS

Pilsoniski aktīvas, izglītotas un viedas kopienas ir viens no galvenajiem novada spēka elementiem. Gan tradīcijās balstītie suitu un ķoniņu, zemnieku un pilsētnieku pēcteči, gan uz inovācijām vērstie un aktīvie veido kopienu pamatu, kuras nosaka novada attīstības virzību ilgtspējas virzienā.

SALIEDĒJOŠĀ PAŠVALDĪBA

Pašvaldība atbalsta kopienas un uzņēmēju mērķu sasniegšanu, tāpēc kvalitatīvas dzīves un darba vides, kā arī publiskās infrastruktūras izveide ilgtspējīgai uzņēmējdarbībai un pakalpojumiem ir galvenie pašvaldības instrumenti. Pašvaldība veido aktīvu un atvērtu komunikāciju, sadarbības tīklus Latvijā un ārpus tās. Profesionāla un atvērta pārvalde ir pašvaldības darbības stūrakmens.

2.1.2 Stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un to saskaņotība

Kuldīgas novada stratēģisko ietvaru veido trīs ilgtermiņa stratēģiskie mērķi, kuriem ir pakārtotas trīs ilgtermiņa prioritātes. Divas horizontālās prioritātes aptver un papildina visu stratēģisko mērķu sasniegšanu.

Tabula 1: Stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes, horizontālās prioritātes un to saskaņotība vīzijas sasniegšanai

Stratēģiskie mērķi (SM)		SM1 Pilsoniski aktīvas un viedas kopienas	SM2 Harmoniska pilsētas un lauku vide	SM3 Ekonomiski aktīvs un sasniedzams novads
Ilgtermiņa prioritātes (IP)		IP1 Labklājība un cilvēka potenciāla attīstība	IP2 Unikālās kultūrvides un dabas vērtību kvalitāte	IP3 Ekonomiskā potenciāla daudzpusīga un iekļaujoša izmantošana

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS SM1 – PILSONISKI AKTĪVAS UN VIEDAS KOPIENAS – paredz pilsoniskās aktivitātes veicināšanu un augstu vietējo kopienu iesaisti un līdzatbildību novada attīstības plānošanā un attīstības mērķu īstenošanā. Lai šo mērķi sasniegtu, ilgtermiņā primāri ir jāsasniedz augsta iedzīvotāju labklājība un jāvairo cilvēku potenciāls.

Ilgtermiņa prioritāte šī mērķa sasniegšanai – **LABKLĀJĪBA UN CILVĒKA POTENCIĀLA ATTĪSTĪBA**. Prioritāte ir vērsta uz sabiedrības, kopienu aktivizēšanu un darbībām, lai paaugstinātu indivīda un sabiedrisko labklājību. Demokrātiskā sabiedrībā ir svarīgs katra cilvēka potenciāls kopīga labuma veidošanā, līdzdalība teritorijas attīstības plānošanas, labiekārtošanas, ekonomiskās aktivizēšanas pasākumos. Nozīmīgs labklājības rādītājs ir pakalpojumu sasniedzamība, kvalitāte un pieejamība neatkarīgi no dzīvesvietas. Jāveicina kvalitātīvu, energoefektīvu mājokļu pieejamība. Labklājība nozīmē arī veselību, aktīvu dzīvesveidu, tam atbilstošu nodrošinājumu, cilvēka spējas un iespējas pilnvērtīgi iekļauties sabiedrībā. Cilvēkiem ar īpašām vajadzībām tiek sniegti sabiedrībā balstīti pakalpojumi. Aug sabiedrības izpratne par aprītes ekonomiku, iespēju taupīt energoresursus un dzīvot zaļi. Novadu raksturo visiem vienlīdzīgi pieejama, kvalitatīva un iedvesmojoša izglītība, kas caurvij cieņu pret Kuldīgas novada tradīcijām un pamatvērtībām, tiek īstenota mūsdienīgā un motivējošā vidē, spēj elastīgi reaģēt uz pārmaiņām un rūpējas par katra iedzīvotāja izaugsmi visa mūža garumā un novada kopējo labklājību un attīstību.

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS SM2 – HARMONISKA PILSĒTAS UN LAUKU VIDE – paredz novadā attīstīt pilsētas un lauku teritorijas, saskaņojot saimniecisko darbību ar dabas vērtību, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, kā arī unikālo kultūras vērtību saglabāšanu un attīstību. Lai šo mērķi sasniegtu, veicināms dabai tuvs dzīvesveids, kopjot ainavu un vidi, ieviešot viedus pakalpojumus, tai skaitā e-pakalpojumus. Tikpat būtiska pilnvērtīgai mērķa sasniegšanai ir līdzvērtīgas dzīves kvalitātes, nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana pilsētā un laukos. Būtisks virziens ir arī novada autentiskās dažādos vēstures posmos veidojušās identitātes saglabāšana, dabas un kultūras mantojuma popularizēšana un mārketinga pasākumi Kuldīgas novada atpazīstamības veicināšanai.

Ilgtermiņa prioritāte šī mērķa sasniegšanai – **IP2 UNIKĀLĀS KULTŪRVIDES UN DABAS VĒRTĪBU KVALITĀTE**. Kuldīgas novada daba, bioloģiskā daudzveidība, ainavu un kultūrvēsturiskās vērtības ir starptautiski atzītas. Prioritāte vērsta uz harmoniski vides un kultūrvēstures iekļaušanu gan ikdienas dzīvē un rekreācijā, gan plašākā apītē. Unikālā kultūrvide pētāma un saglabājama, veidojot redzējumu, kurš sakņots vēsturē, tradīcijā, bet ir saistošs visām auditorijām, īpaši akcentējot tradīciju pārmantojamību un paaudžu sasaisti. Īpašās kultūras mantojuma vēsturiskās telpas, tai skaitā, Kuldīga un suitu kultūrtelpa, nodrošina starptautisko atpazīstamību un apmeklētāju piesaisti, kas ir darba un ienākumu avots novada iedzīvotājiem. Prioritāte ietver uz klimatneitralitāti vērsta darbības – uzlabota mājokļu energoefektivitāte, videi draudzīgs aprīkojums.

STRATĒGISKAIS MĒRĶIS SM3 – EKONOMISKI AKTĪVS UN SASNIEDZAMS NOVADS – paredz novada ekonomiskās aktivitātes un sasniedzamības veicināšanu, tai skaitā dažādojot novada ekonomiku un veicinot atjaunojamās enerģijas izmantošanu un ražošanu uzņēmējdarbībā. Lai šo mērķi sasniegtu, ilgtermiņā primāri ir jāizmanto novada ekonomiskais potenciāls, panākot ekonomikas izrāvienu, gan paaugstinot pievienoto vērtību tradicionālajās nozarēs, gan radošo industriju un tūrisma, gan loģistikas un ražošanas jomā, izmantojot ģeogrāfisko situāciju, ceļu tīklu, tai skaitā ar valsts autoceļu A9 un dzelzceļa līniju saistītā transporta koridora un Liepājas ostas sniegtās priekšrocības.

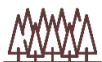
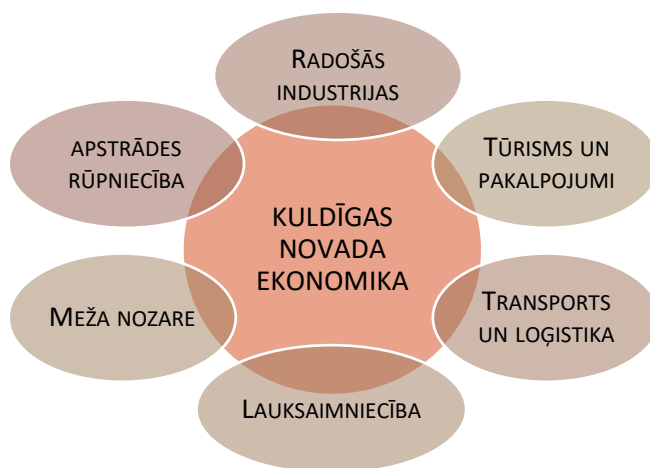

Ilgtermiņa prioritāte šī mērķa sasniegšanai – **IP3 EKONOMISKĀ POTENCIĀLA DAUDZPUŠĪGA UN IEKĻAUJOŠA IZMANTOŠANA**. Kuldīgas novads – sasniedzams, kvalitatīvi ceļi ne tikai autobraucējiem, bet arī mazaizsargātām satiksmes grupām – velosipēdistiem, gājējiem, pieejamas dabas un zaļās takas, viedi izgaismotas ietves un gājēju celiņi, satiksmes organizācijas risinājumi. Gudra mobilitātes koncepcija tiek iekļauta un ilgtermiņa periodā arī īstenota, tālredzīgi paredzot – kā var sasniegt ikvienu apdzīvotu vietu Kuldīgas novadā. Zaļā dzīves vieta, pieejamā infrastruktūra veido attīstības iespēju lauku mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, tūrisma pakalpojuma piedāvātājiem.

2.2 Novada specializācija

Lai nodrošinātu sabalansētu un mērķtiecīgu novada ekonomisko attīstību, ir noteikta novada perspektīvā specializācija, kas ir balstīta uz esošo resursu izvērtējumu, ekonomiskajām iestrādnēm un attīstības tendencēm.

Tradicionālās Kuldīgas novada specializācijas jomas ir **meža nozare** (mežsaimniecība, mežistrāde, kokrūpniecība, ar tām saistītie pakalpojumi), **lauksaimniecība** un tās produktu pārstrāde un apstrādes rūpniecība, **apstrādes rūpniecība** (it īpaši vieglā rūpniecība), kā arī **transports un loģistika**. Arvien lielāku lomu novada specializācijā, ieņem **tūrisms, pakalpojumi** plašākai teritorijai un **radošās industrijas**.

MEŽA NOZARE – veicināma iespējami plaša un pilnvērtīga meža resursu izmantošana – gan saimnieciskai darbībai, gan rekreācijai un dabas vērtību saglabāšanai un atjaunošanai. Kokapstrādē prioritāri veicināma augstas pievienotās vērtības produkcijas ražošana.

LAUKSAIMNIECĪBA, TĀS PRODUKTU PĀRSTRĀDE, t.sk. ekoloģiski tīras produkcijas ražošana un lauku ekonomikas daudzveidošana. Noteiktu piensūnu novada iedzīvotāju nodrošināšanā un ārējā atpazīstamībā, t.sk. tūrisma piedāvājumā sniedz amatniecība un mājražošana.

DAUDZVEIDĪGS TŪRISMA PIEDĀVĀJUMS – attīstāmi dažādi kultūras, kultūrvēstures, dabas, aktīvā tūrisma, kā arī medicīnas un SPA tūrisma pakalpojumi un produkti. Kuldīgas novads izceļas kā viens no valsts un Baltijas mēroga eksportspējīgākajiem tūrisma galamērķiem. Izcilie kultūras mantojuma resursi, ainavas un dabas vērtības kombinācijā ar aktīvu uzņēmējdarbību, radošo industriju iesaisti, daudzām inovācijām tūrismā, rada nozīmīgus priekšnoteikumus nozares specializācijai.

PAKALPOJUMU NOZARES – kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu apkārtējām teritorijām izglītības, veselības aprūpes, tirdzniecības, komercpakalpojumu un citu pakalpojumu jomā.

RADOŠĀS INDUSTRIJAS - rada, attīsta, ražo, izmanto, izrāda, izplata, saglabā produktus, kam piemīt ekonomiska, kultūras un izklaides vērtība. Kuldīgas novadā tiek izmantotas un attīstītas tradīcijas arhitektūras, dizaina, tai skaitā pakalpojumu dizaina, kino, vizuālās mākslas, mūzikas jomā, kā arī moderno tehnoloģiju sniegtās iespējas.

Reģionālā un nacionālā līmenī Kuldīgas novads specializējas galvenokārt pakalpojumu sniegšanā, tūrismā, apstrādes rūpniecībā, kā arī transporta un loģistikas jomā, savukārt Eiropas un pasaules līmenī - tūrismā, ar kultūras un dabas mantojumu saistīto pakalpojumu, radošo industriju jomā un kokrūpniecībā.

2.3 Galvenie attīstības rādītāji

Nozīmīgākais rādītājs teritorijas attīstībai ir cilvēku, ģimeņu izvēle par labu dzīvot un strādāt novadā. Sabiedrības pilsoniskā aktivitāte, pašorganizēšanās prasmes līdzdalības procesos. Demogrāfija un tās izmaiņas ir vērtējumi pirmā mērķa sasniegšanā.

Pievilcīgi mājokļi, kultūras un dabas vērtību saglabāšana, vides un cilvēka mijiedarbība – zaļa attieksme, atjaunojamo resursu izmantošana un klimata radīto risku mazināšana ir otrā mērķa nozīmīgākie snieguma rādītāji.

Trešais mērķis ir iedzīvotāju labklājība, mērāma ekonomiskajās vērtībās, kas atspoguļo, vai veiktie ieguldījumi ir radījuši jaunas darba vietas un uzņēmumus, augstākus ieņēmumus.

3 Telpiskās attīstības perspektīva

Kuldīgas novada telpiskās attīstības perspektīva nosaka vēlamā teritorijas telpisko struktūru, ietverot:

- apdzīvotuma struktūru un priekšlikumus attīstības centru izvietojumam, tai skaitā, nosakot publisko pakalpojumu klāstu;
- galvenos transporta koridorus un infrastruktūru;
- industriālo teritoriju, inženiersistēmu, elektropārvades un telekomunikācijas tīklus un objektus;
- dabas un ainaviski vērtīgo teritoriju telpisko struktūru, tai skaitā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklu;
- kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas un tūrisma attīstības teritorijas
- prioritāri attīstāmās teritorijas.

Kuldīgas novada telpiskās attīstības perspektīva konceptuāli attēlo vēlamā novada telpisko attīstību, vadoties pēc nākotnes redzējumā (vīzijā) noteiktajiem uzstādījumiem un sekmējot stratēģisko mērķu sasniegšanu, nosakot prioritāri telpiskās struktūras pilnveidošanas virzienus.

Galvenie telpiskās struktūras elementi		Vēlamā ilgtermiņa attīstība
Apdzīvotuma struktūra		Ilgtspējīga un hierarhiska apdzīvotuma struktūras attīstība, nodrošinot katram apdzīvotuma centra līmenim atbilstošu pakalpojumu klāstu, darbavietas un infrastruktūru.
Transporta infrastruktūra un mobilitāte		Galveno transporta koridoru un maģistrālo inženierkomunikāciju attīstība funkcionālo saikņu un mobilitātes stiprināšanai. Mobilitātes centru attīstība Kuldīgā un Skrundā.
Lauku telpa		Lauku funkcionālo telpu – lauksaimniecības un mežsaimniecības teritoriju – attīstība kā pamats ekonomiskajām aktivitātēm, dzīves vides un identitātes saglabāšanai.
Dabas, kultūrvēsturiski un ainaviski vērtīgās teritorijas		Dabas, kultūrvēsturiski un ainaviski vērtīgo teritoriju saglabāšana, izkopšana un izmantošana

Attēls 3: Kuldīgas novada telpiskās attīstības perspektīva

3.1 Apdzīvojuma struktūra un priekšlikumi attīstības centru izveidojumam

Apdzīvojuma struktūra – apdzīvoto vietu kopums, saiknes starp tām – ir viens no galvenajiem teritorijas telpiskās struktūras pamatkomponentiem. Ar apdzīvojuma struktūru ir cieši saistītas visas cilvēku aktivitātes, tā ietver dzīves, darba, atpūtas un pakalpojumu vietas, sociālo vidi.

Apdzīvojuma struktūras dinamiku nosaka kopējās sociāli ekonomiskās attīstības tendences, tādēļ nepieciešama kompleksa pieeja, tai skaitā dažādu tautsaimniecības nozaru: mājokļu, pilsētvides, publiskās infrastruktūras, labiekārtojuma un pakalpojumu plānošanā.

Kuldīgas novada apdzīvojuma struktūru veido **divas pilsētas – Kuldīga un Skrunda**, lauku kompaktās (ciemi) un dispersās (viensētas un to grupas) apdzīvotās vietas, kā arī esošās un potenciālās saiknes starp tām – pakalpojumu un darba vietas, transporta un sakaru infrastruktūra, svārstmigrācijas procesi.

Kuldīgas novadā attīstāma līdzsvarota un hierarhiska apdzīvojuma struktūra, nosakot katras apdzīvoto vietu grupas (līmeņa) perspektīvu atbilstoši to lomai dzīves un darba vietu, kā arī pakalpojumu telpiskajā nodrošināšanā.

Izteikts ekonomiskās attīstības, pārvaldes un pakalpojumu centrs novadā ir Kuldīga, kam ir nozīmīga loma arī Kurzemes reģiona attīstībā. Kuldīgas kā **reģionālās nozīmes attīstības centra statuss** ir noteikts Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un citos nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos.

Vienlaikus Kuldīga attīstās kā starptautiskas nozīmes mantojuma vieta ar saglabātu kultūrainavu, ko veido dabas un pilsētvides harmonija, kuldīdznieku apdzīvota, viesu apmeklēta un ar autentiskajai videi atbilstošiem pakalpojumiem bagāta.

Novada nozīmes centrs ar būtisku lomu apkārtējo teritoriju apkalpē un saimnieciskās attīstības potenciālu ir Skrunda.

Vietējās nozīmes centri, kas ir attīstījušies kā esošo pagastu centri ar atbilstošu lomu apkārtējo lauku teritoriju pārvaldē un apkalpē, kā arī iedzīvotāju koncentrēšanos, blīvas apbūves zonu veidošanos un teritorijas labiekārtojumu. Vietējās nozīmes centri ir atšķirīgi pēc iedzīvotāju skaita, apbūves blīvuma un rakstura. Alsungas, Ēdoles, Kabiles, Nīkrāces, Pelču, Rendas, Rudbāržu, Snēpeles un Vārmes pagastos ir izveidojusies izteikti monocentriska struktūra ar relatīvi augstu iedzīvotāju koncentrēšanās pakāpi pagasta centrā. Pārējos pagastos ir vairāki apdzīvojuma centri vai lielāks viensētās dzīvojošo cilvēku īpatsvars. Skrudas pagastā izteikts pakalpojumu centrs ir Skrudas pilsēta, tā dienvidu daļas apdzīvojuma centrs ir Jaunmuiža kā kopienas nozīmes centrs. Nodrošinot minimālo pakalpojumu un labiekārtojuma līmeni visos vietējās nozīmes centros, katras apdzīvotās vietas attīstībai nepieciešami individuāli risinājumi.

Kopienas nozīmes attīstības centriem ir vēsturiski veidojusies loma pagastu daļu attīstībā un apkalpē (daļa no tiem kādā attīstības posmā ir bijuši pagastu centri vai tajos tikuši izvietoti specializēti ražošanas vai pakalpojumu objekti). Daļā šo centru ir blīvas apbūves teritorijas, labiekārtojums un vietējo kopienu sabiedriskā dzīve. Kopienas nozīmes centri ir atšķirīgi pēc sava attīstības potenciāla, tādēļ to plānošanai ir nepieciešami individuāli risinājumi.

Kuldīgai un mazākā mērā Skrundai ir raksturīgs *aglomerācijas efekts*, ietverot apdzīvotās vietas, kas ir telpiski saplūdušas ar pilsētām vai kurām ir īpaši ciešas funkcionālās saiknes ar lielākajiem apdzīvojuma centriem, kas nosaka savienojošās infrastruktūras un kopīgu pakalpojumu plānošanu. Kuldīgas piepilsētas areālam ir raksturīga relatīvi lēnāka iedzīvotāju skaita sarūkšanas tendence, atsevišķos gadījumos pozitīva dinamika. Šie faktori nosaka ciešu infrastruktūras savienojumu un kopīgu pakalpojumu plānošanu.

Tabula 2: Apdzīvojuma centru līmeņi

Apdzīvotās vietas nosaukums	Apdzīvojuma centra līmenis	Raksturojums	Infrastruktūra, labiekārtojums	Pakalpojumi (minimālais publisko pakalpojumu klāsts)
Kuldīga	 Reģionālās nozīmes centrs, pilsēta	<p>Nozīmīgs reģiona kultūras, pārvaldes (administratīvo iestāžu) un ekonomikas centrs ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem.</p> <p>Starptautiski atpazīstama kultūrainava un kultūrvidē - dabas, pilsētvides un cilvēku radītu vērtību saglabāšanas un kopšanas vieta.</p> <p>Viens no Kurzemes attīstības centru tīkla būtiskākajiem elementiem (balstiem).</p> <p>Galvenais novada pārvaldes, ekonomiskās attīstības un pakalpojumu centrs.</p>	<p>Cietā seguma ielas ar gājēju ietvēm un veloinfrastruktūru, lietusūdens novades sistēmām un citiem saistītās infrastruktūras elementiem.</p> <p>Centralizēta ūdensapgādes, sadzīves notekūdeņu apsaimniekošanas un siltumapgādes sistēma.</p> <p>Dalīto atkritumu vākšanas un atkritumu šķirošanas punkti.</p> <p>Labiekārtota publiskā ārtelpa – parki, skvēri, citas dabas un apstādījumu teritorijas, energoefektīvs apgaismojums, viedie pilsētvides infrastruktūras risinājumi. Konceptuāli vienoti, izdiskutēti un kvalitatīvi ilgtermiņa pilsētvides risinājumi un elementi.</p>	<p>Pārvalde: Pašvaldības administrācija, reģionālas nozīmes pārvaldes iestādes, vienotais valsts un pašvaldību pakalpojumu centrs.</p> <p>Kultūra: Bibliotēku pakalpojumu kopums, novada galvenā bibliotēka ar bibliotēku tīkla koordinācijas un metodiskā atbalsta funkciju.</p> <p>Novada muzejs ar atvērtiem krājumiem, Restaurācijas centrs, Pasaules mantojuma centrs.</p> <p>Profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojums, multifunkcionāls kultūras centrs, brīvdabas estrāde. Pilsētvidē, īpaši vecpilsētā, kā kultūras kopšanas un demonstrēšanas vieta.</p> <p>Izglītība un sports: Augstākās izglītības pieejamība.</p> <p>Profesionālās izglītības kompetences centrs.</p> <p>Pamatskolas un vispārējā vidējā izglītība.</p> <p>Pirmsskolas izglītības iestādes.</p> <p>Mūžizglītības pakalpojums.</p> <p>Interesu izglītības pieejamība, darbs ar jaunatni (neformālās izglītības piedāvājums jauniešiem, lietderīga brīvā laika pavadīšana).</p> <p>Nacionālas vai reģionālas nozīmes sporta bāzes. Sporta un veselības veicināšanas pakalpojumi iedzīvotājiem.</p> <p>Veselības aprūpe: Stacionārie un ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi.</p> <p>Sociālie pakalpojumi: Ilgstošā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija; ģimenes videi pietuvināti sociālie pakalpojumi; Īslaicīga sociālā aprūpe ar izmitināšanu, psihosociālā palīdzība.</p>

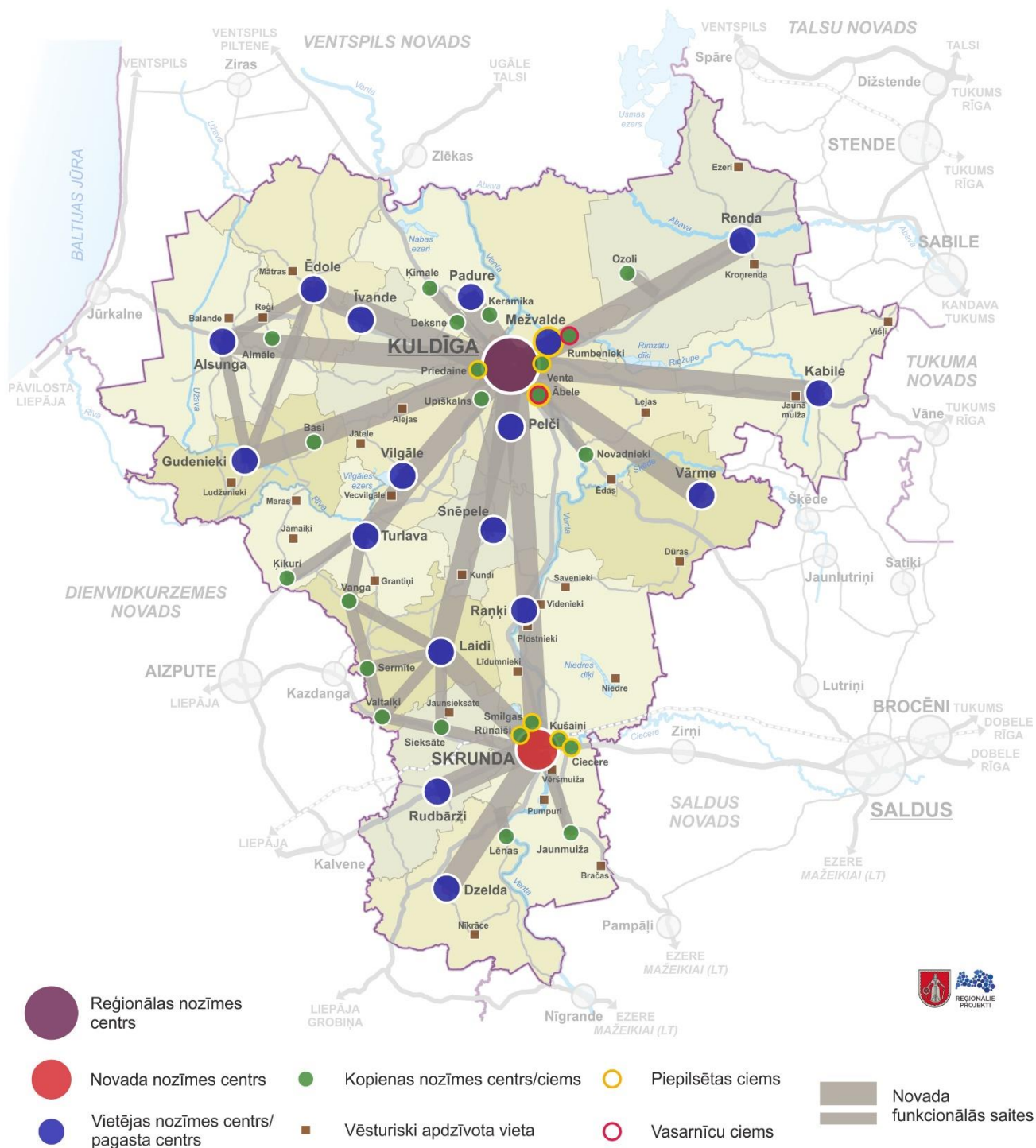
Apdzīvotās vietas nosaukums	Apdzīvojamā centra līmenis	Raksturojums	Infrastruktūra, labiekārtojums	Pakalpojumi (minimālais publisko pakalpojumu klāsts)
Skrunda	 Novada nozīmes centrs, pilsēta	Novada nozīmes centrs ar būtisku saimnieciskās attīstības potenciālu un nozīmīgu lomu apkārtnējo teritoriju apkārpē.	Cietā seguma ielas ar gājēju ietvēm, lietusūdens novades sistēmām un citiem saistītās infrastruktūras elementiem. Centralizēta ūdensapgādes, sadzīves notekūdeņu apsaimniekošanas un siltumapgādes sistēma. Dalīto atkritumu vākšanas punkti. Labiekārtota publiskā ārtelpa, dabas un apstādījumu teritorijas, energoefektīvs apgaismojums, vidie pilsētvides infrastruktūras risinājumi. Konceptuāli vienoti, izdiskutēti un kvalitatīvi ilgtermiņa pilsētvides elementi.	Pārvalde: Vienotais valsts un pašvaldību pakalpojumu centrs. Pašvaldības teritoriālās pārvaldes vienība. Kultūra: Bibliotēku pakalpojumu kopums. Profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojums, kultūras un brīvā laika pieejamība (t.sk. kultūras nams, brīvdabas estrāde). Izglītība un sports: Pamatskolas izglītības iestādes. Pirmsskolas izglītības iestādes. Mūžizglītības pakalpojums. Interesu izglītības pieejamība, darbs ar jaunatni (neformālās izglītības piedāvājums jauniešiem, lietderīga brīvā laika pavadīšana). Sporta un veselības veicināšanas pakalpojumi iedzīvotājiem. Veselības aprūpe: Ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi. Sociālie pakalpojumi: Ilgstošā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija; ģimenes videi pietuvināti sociālie pakalpojumi; īslaicīga sociālā aprūpe ar izmitināšanu, psihosociālā palīdzība.
Alsunga, Ēdole, Gudenieki, Īvande, Kabile, Vilgāle, Laidi, Dzelda, Padure, Pelči, Raņķi, Renda, Rudbārži, Mežvalde, Snēpele, Turlava, Vārme.	 Vietējās nozīmes centri – lieli ciemi, pagastu centri.	Vietējas nozīmes centri nodrošina mājokļa un pamatpakalpojumu pieejamību pagastu iedzīvotājiem. Vietējās nozīmes centriem ir ciema statuss, robežas un prasības publiskajai infrastruktūrai un labiekārtojumam. Alsungai ir īpaša nozīme kā "suitu galvaspilsētai" – suitu kultūrtelpas kā UNESCO Nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības centram ar plašāku pakalpojumu klāstu.	Ielas (ceļi) ar cieto segumu un saistīto infrastruktūru atbilstoši katras apdzīvotās vietas iedzīvotāju skaitam un blīvumam kā arī apbūves specifikai. Centralizēta ūdensapgādes un sadzīves notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma. Centralizēta siltumapgāde – apdzīvotajās vietās, kur tā ir ekonomiski pamatota. Šķiroto atkritumu vākšana. Labiekārtota publiskā ārtelpa un apgaismojums atbilstoši katras apdzīvotās vietas specifikai.	Pašvaldības pakalpojumu punkts / pagasta pārvalde. Alsungā nodrošināms valsts un pašvaldības vienoto pakalpojumu centrs. Izglītība un sports: Pamatskola, sākumskola vai skolas filiāle (var būt izvietota pagastā, ārpus centra), apdzīvotajās vietās, kuru apkalpes areālā ir pietiekams demogrāfiskais potenciāls. Pirmsskolas izglītības iestāde vai rotaļu grupa apdzīvotajās vietās, kur pēc tām ir pieprasījums. Interesu izglītības pieejamība, darbs ar jaunatni (neformālās izglītības piedāvājums jauniešiem, lietderīga brīvā laika pavadīšana). Sporta un veselības veicināšanas pakalpojumi atbilstoši pieprasījumam, t.sk. izglītības iestāžu sporta bāzēs (sporta zāles, sporta laukumi utt.) kontekstā ar izglītības iestāžu tīklu. Veselības aprūpe: Primārās veselības aprūpes pakalpojumi atkarībā no apdzīvotās vietas iedzīvotāju skaita, apkalpes areāla un pieprasījuma. Sociālie pakalpojumi: Sociālā darba pakalpojums; atbalsta pasākumi un konsultatīvā palīdzība, sociālie pakalpojumi dzīves vietā dažādām mērķa grupām.

Apdzīvotās vietas nosaukums	Apdzīvojuma centra līmenis	Raksturojums	Infrastruktūra, labiekārtojums	Pakalpojumi (minimālais publisko pakalpojumu klāsts)
Almāle, Basi (Birži), Upīškalns, Sermīte, Valtaiķi, Vanga, Nīkrāce, Deksne, Ķimale, Keramika, Smilgas, Ozoli, Siekšāte, Novadnieki, Jaunmuiža, Ķikuri, Ābele, Priedaine, Venta, Kušaiņi, Rūnaiši, Ciecere, Rumbenieki	 Kopienas nozīmes centri, ciemi.	Vietējai sabiedrībai un kopienai nozīmīgas apdzīvotās vietas ar ciema statusu un robežu, kā arī publiskās infrastruktūras objektiem.	Ielas (ceļi) ar cieto segumu un saistīto infrastruktūru atbilstoši katras apdzīvotās vietas iedzīvotāju skaitam un blīvumam kā arī apbūves specifikai. Centralizēta ūdensapgādes un sadzīves notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma apdzīvotajās vietās, kur tā ir ekonomiski pamatota. Labiekārtota publiskā ārtelpa un apgaismojums atbilstoši katras apdzīvotās vietas specifikai.	Publiskie pakalpojumi un telpas kopienas aktivitātēm un pasākumiem atbilstoši katras apdzīvotās vietas specifikai. Sociālie pakalpojumi dzīves vietā.

- Papildus apdzīvojuma centra statusam, Mežvalde, Priedaine, Venta, Ābele, Kušaiņi, Rūnaiši, Ciecere un Smilgas attīstāmi kā **piepilsētu ciemi**, nodrošinot ciešas funkcionālās saiknes un telpisko savienotību ar Kuldīgas un Skrundas pilsētām.
- Ābele un Rumbenieki ir veidojušies kā **vasarnīcu ciemi ar sezonālu apdzīvotību**, kuriem ir raksturīga tendence pāraugt pastāvīgas dzīvojamās apbūves teritorijās bez attiecīgas infrastruktūras nodrošinājuma. Šo apdzīvoto vietu specifika nosaka atšķirīgus izaicinājumus to tālākai attīstībai, lai nodrošinātu apdzīvotības tendencēm atbilstošas infrastruktūras plānošanu.
- Alejas, Balande, Basi, Bračas, Dūras, Ezeri, Ēdas, Grantiņi, Jaunāmuiža, Jaunsiekstāte, Jāmaiķi, Jātele, Kroņrenda, Kundi, Lejas, Līdumnieki, Ludženieki, Maras, Mātras, Niedre, Nīkrāce, Plostnieki, Reģi, Savenieki, Vecvilgāle, Vēršmuiža, Videnieki, Višji ir **vēsturiski apdzīvotas vietas**, ko veido vairāku viensētu grupas. Šīm apdzīvotajām vietām nav ciema statusa, robežu un prasības labiekārtojumam vai specifisku, apdzīvojuma centriem raksturīgu pakalpojumu nodrošinājumam bet tās turpina veidot teritorijas identitāti. Daļā no tām saglabājas relatīvi koncentrēts apdzīvojums, kas nosaka to sasniedzamības un apkalpes, tai skaitā sakaru pārklājuma plānošanu.

Viensētas veido savrupas vienas vai vairāku dzīvojamo ēku grupas ar tām funkcionāli saistītām palīgēkām lauku teritorijā. Novadam ir raksturīgs nevienmērīgs viensētu izvietojums, kas nosaka katrai teritorijai individuālus risinājumus sasniedzamības un sakaru pārklājuma plānošanā atbilstoši viensētu blīvumam.

Attēls 4: Kuldīgas novada apdzīvojuma struktūra

VADLĪNIJAS

Ilgospējīga un hierarhiska apdzīvotuma struktūras attīstība, nodrošinot katram apdzīvotuma centra līmenim atbilstošu pakalpojumu klāstu, mājokļa un publiskās infrastruktūras nodrošinājumu, kā arī sekmējot investīciju piesaisti un konkurētspējīga darba vietu piedāvājuma veidošanos. Atbalstāma vēsturiski izveidojušās apdzīvotuma struktūras galveno elementu saglabāšana un demogrāfiskajām tendencēm atbilstošas infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšana sarūkoša iedzīvotāju skaita apstākļos, it īpaši attālākajās teritorijās.

Kuldīgas kā reģionālās nozīmes attīstības centra un starptautiski atpazīstamas kultūras un dabas mantojuma vietas – potenciāla paaugstināšana, nodrošinot kvalitatīvus pakalpojumus, darba un dzīves vietas, kā arī veicot mērķtiecīgu un ilgtspējīgu jau apbūvētās pilsētas daļas - īpaši vecpilsētas - dzīvināšanu. Vecpilsētas iedzīvotāju un apmeklētāju pārvaldīta līdzās pastāvēšana. Vienlaikus atvērta vieta apmeklētājiem un ērta vieta dzīvošanai iedzīvotājiem.

Dzīvojamās apbūves koncentrēšana pilsētās un ciemos, to kompakta attīstība saiknē ar publiskās infrastruktūras nodrošinājumu.

Apdzīvotuma centru apbūvētās vides un publiskās ārtelpas kvalitātes un labiekārtojuma nodrošinājums, nosakot prasības un vadlīnijas plānošanas dokumentos un izstrādājot atbalsta instrumentus, piesaistot publiskās un privātās investīcijas.

Mājokļa politikas izstrāde un ieviešana, atbilstoši apdzīvotuma struktūras potenciālam. Atbalsts un infrastruktūras nodrošinājums jauna dzīvojamā fonda veidošanai un esošo mājokļu kvalitātes uzlabošanai, tai skaitā energoefektivitātes paaugstināšanai.

Inovatīvu, videi draudzīgu un uz klimatneitralitāti vērstu tehnoloģiju pielietojums apdzīvoto vietu inženierinfrastruktūras plānošanā.

Viedo pilsētvides infrastruktūras risinājumu pielietojums Kuldīgas un Skrundas publiskajā infrastruktūrā.

Savstarpējo saikņu stiprināšana starp apdzīvotajām vietām (tai skaitā infrastruktūras, sasniedzamības uzlabošana), mobilitātes pakalpojumu nodrošinājums.

Sasniedzamības sakaru un pakalpojumu, tai skaitā mobilo pakalpojumu plānošana atbilstoši apdzīvotuma centru, vēsturiski apdzīvoto vietu un viensētu izvietojumam.

Kuldīgas un Skrundas piepilsētas areālu integrēta un kompleksa infrastruktūras un pakalpojumu plānošana.

3.2 Kuldīgas pilsētas un piepilsētas areāla telpiskā struktūra

Kuldīgas pilsētas un piepilsētas areālā izdalīti šādi galvenie elementi un attīstības zonas:

Centra attīstības teritorija – aptver pilsētas centrālo daļu, kurā koncentrēti galvenie publiskās apbūves un pakalpojumu objekti; jaukta teritorijas izmantošanas struktūra, centrālajā daļā – aktīvā vecpilsētas darījumu un dzīvojamā zona, tās perifērijā centra dzīvojamā zona. Šī zona ietver galvenās kultūrainaviskās vērtības - valsts un pasaules līmeņa aizsardzības kultūrvēstures teritorijas un objektus.

Jauktas attīstības teritorijas – ietver publiskās, darījumu un dzīvojamās apbūves attīstības zonas ārpus vēsturiskā centra, t.sk. attīstāmās teritorijas un zonas ap apvedceļa trasi. Kā perspektīvās jauktas attīstības teritorijas noteiktas arī degradētās bijušās industriālās zonas (bijusī kokapstrādes uzņēmuma “Vulkāns” teritorija). Atsevišķās teritorijās, it īpaši ap apvedceļa trasi, attīstāmi arī ražošanas un loģistikas objekti, detalizējot katras teritorijas izmantošanu teritorijas plānojumos, lokālpilānojumos un detālpilānojumos.

Industriālās attīstības teritorijas – ietver ražošanas, loģistikas ar tām saistīto pakalpojumu un tehniskās apbūves attīstības teritoriju – izvietotas galvenokārt četros areālos pilsētas perifērijas teritorijās, kā arī piepilsētas zonā Rumbas pagastā.

Dzīvojamās apbūves attīstības teritorijas – dominē savrupmāju un mazstāvu dzīvojamā apbūve ar atsevišķiem daudzstāvu daudzdzīvokļu ēku masīviem, tirdzniecības, pakalpojumu un tehniskās apbūves objektiem. Galvenie daudzstāvu daudzdzīvokļu ēku masīvi izvietoti Piltenes, Planīcas, Virkas ielu rajonos, mazstāvu daudzdzīvokļu kā arī teritorijas Priedainē, Ventā, Mežvaldē. Savrupmāju rajoni – Putnudārzs, Pārventa, Ķelšu ciems; citas teritorijas ap pilsētas ievadošām ielām. Esošās vasarnīcu teritorijas ar transformācijas tendenci uz savrupmāju dzīvojamo apbūvi – *Kurzeme*, *Rumba* pilsētas robežās, kā arī Ābeles ciems. Perspektīvi apbūvējamās teritorijas – pilsētas un piepilsētas ZR daļā, perspektīva retināta apbūve ZR daļā (Padures pagasta teritorijā starp apvedceļu un pilsētas robežu).

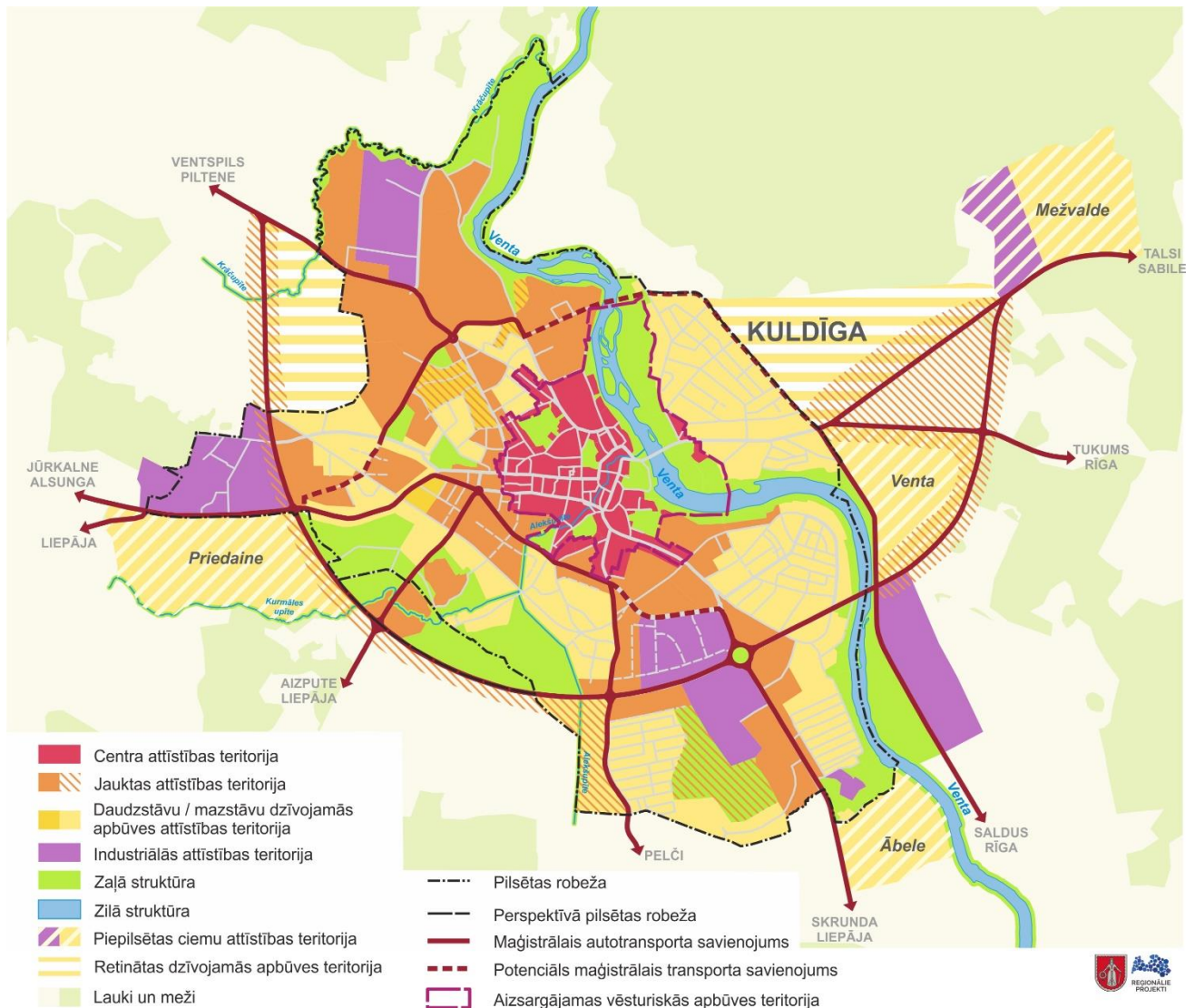
Nozīmīgākās **zaļās un zilās struktūras, dabas un apstādījumu teritorijas** – Venta, tās pietekas un vēsturiski veidotie mākslīgie ūdensobjekti, upēm un dīkiem piegulošās teritorijas, labiekārtotās apstādījumu (parku) teritorijas, kapsētas un citas zaļās zonas (piemēram, aizsargjoslas, ūdens ņemšanas vietu rezerves teritorijas, teritorijas pie apvedceļa u.c.).

Transporta tīklu veido hierarhiski pakārtotu un savstarpēji savienotu dažādas funkcionālās nozīmes ielu, stāvlaukumu, pievedceļu, gājēju un velosipēdistu infrastruktūra. Galvenos maģistrālos savienojumus veido ievadmaģistrāles, pilsētas apvedceļš un pilsētas iekšējais loks.

- Galvenās ievadmaģistrāles – nodrošina transporta plūsmu ievadīšanu Kuldīgas pilsētā vai pievadīšanu līdz apvedceļam, galvenokārt veidojot turpinājumus nacionālas un reģionālas nozīmes transporta koridoriem.
- Pilsētas apvedceļš - nodrošina satiksmes apvadīšanu ap pilsētu; pilsētas ielu atslogošanu no tranzīta.
- Pilsētas iekšējais loks – dažādu pilsētas daļu sasaiste; pilsētas centrālās daļas atslogošana no caurbraucošā mehānizētā transporta, prioritāti tajā nodrošinot gājējiem un velosipēdistiem, ienākošo satiksmes plūsmu sadalīšana pa to gala mērķiem. Ietver potenciāli izbūvējamus savienojumus.
- Pilsētas centrālās daļas galvenās ielas – nodrošina galveno transporta plūsmu ievadīšanu pilsētas centrālajā daļā un tās apkalpi.
- Pārējās ielas nodrošina dažādu pilsētas apkaimju sasniedzamību un apkalpi.

Attēls 5: Kuldīgas pilsētas un piepilsētas areāla attīstība

VADLĪNIJAS

Vēsturiskā pilsētas centra kā nacionālas un pasaules nozīmes kultūrvēstures un aizsardzības teritorijas saglabāšana un attīstība; vecpilsētas pilsētelpa saglabāšana, sakārtošana, dzīvas vides nodrošināšana ikdienai un svētku norisēm, un kompakta pilsētas attīstība. Sabiedrisko iestāžu, pakalpojumu, tūrisma un rekreācijas aktivitāšu koncentrācija vecpilsētas zonā. Jaukta izmantošana - dzīvojamā un sabiedriskā, kas nodrošina vecpilsētas dzīvīgumu gan dienā, gan naktī. Pilsētas un novada publisko objektu izvietošana vecpilsētā, atjaunojot visus vēsturiskos namus un teritorijas. Vēsturiskās pilsētvides, t.sk., apbūves atjaunošana, saglabājot tās autentiskumu, mērogam, formām un materiāliem atbilstošas jaunās apbūves veidošana vecpilsētas zonā, restaurējot pilsētelpu un turpinot tās raksturu.

Prioritāra rūpniecības un tehniskās apbūves teritorijas attīstība industriālajās teritorijās; ražošanas un loģistikas uzņēmumi. Tehnikas un Kaļķu ielas teritorijās paredzama zonas transformācija uz publiski pieejamu augstas kvalitātes vidi, pieļaujama tikai loģistikas, pakalpojumu un vieglās ražošanas uzņēmumu attīstība, neapdraudot pilsētvides un Ventas ielejas dabas vērtības, bet tās papildinot.

Jauktas attīstības teritoriju veidošana, nodrošinot darījumu, apgādes un dzīvojamo funkciju, vienlaikus neapdraudot sabiedrisko aktivitāšu koncentrēšanu centra aktīvajā zonā. Veicinot centra funkciju daudzveidību un ilgtspējību, kā arī vecpilsētas dzīvo vidi, koncentrēta tirdzniecības un pakalpojumu objekta būvniecība pieļaujama tikai ārpus apvedceļa / pilsētas teritorijas.

Dzīvojamās apbūves zonu labiekārtošana, pakalpojumi un sabiedriskās aktivitātes apkaimēs.

Ventas ielejas, dabisko ainavu un biotopu savienojuma asu sistēmas veidošana (galvenokārt – gar ūdenstecēm) un izmantošana dabas aizsardzībai, tūrismam, atpūtai - kopējas kultūrainavas veidošana ar vecpilsētu. Parku attīstības plānu izstrāde un ieviešana. Zaļo zonu sasaiste. Nozīmīgāko skatupunktu atjaunošana un izkopšana, panorāmas atklāšana.

Degradēto teritoriju revitalizācija, pilsētvidei atgūstamo teritoriju sakārtošana un dzīvināšana; vides sanācija; jaukta attīstība.

Integrētas pilsētas un piepilsētas areāla transporta sistēmas attīstība, ievērojot dažādu iedzīvotāju grupu, visu satiksmes dalībnieku intereses, ekonomiskās attīstības un pakalpojumu sasniedzamības faktorus, pārvietošanās drošību, kā arī pilsētvides un dabas vērtību saglabāšanu. Transporta tīkla struktūras uzlabošana: galveno ievadmaģistrāļu kvalitātes uzlabošana pilsētas centra sasaistei ar transporta koridoriem un apkārtējām teritorijām; apvedceļa zonā attīstāma jaukta tipa apbūve, loģistikas, ražošanas u.c. transporta plūsmu piesaistoši objekti. Tālākā nākotnē rezervējama apvedceļa Z savienojuma trase ar perspektīvo Ventas šķērsošanas vietu. Pilsētas iekšējā loka trūkstošo posmu izbūve, precizējot to trasējumu. Pilsētas centrālās daļas ielu sakārtošana un ielu publisko telpu uzlabošana. Vecpilsētas transporta infrastruktūras sakārtošana atbilstoši vides raksturam un prioritāti gājējam. Visu pilsētas ielu nodrošināšana ar cieta segumu, apgaismojumu, lietusūdens atvades sistēmām un citu saistīto infrastruktūru. Ielu segumi, apgaismojums un vizuālie elementi – saskaņā ar pilsētā vienotiem, konceptuāliem risinājumiem. Satiksmes drošības uzlabošana un viedo pilsētvides risinājumu ieviešana. Gājēju un velosipēdistu infrastruktūras prioritāra veidošana pilsētas centrālajā daļā, dzīvojamās, dabas un atpūtas teritorijās, kā arī piepilsētas areālā.

3.3 Skrudas pilsētas un piepilsētas areāla telpiskā struktūra

Skrudas pilsētas un piepilsētas areāla telpiskās attīstības perspektīvā izdalīti šādi galvenie elementi un attīstības zonas:

Jauktas attīstības (centra) teritorija – aptver pilsētas centrālo daļu, kurā koncentrēti galvenie publiskās apbūves un pakalpojumu objekti; jaukta teritorijas izmantošanas struktūra, atsevišķi daudzdzīvokļu dzīvojamie masīvi un mazstāvu apbūve.

Industriālās attīstības teritorijas – izvietotas galvenokārt pie dzelzceļa trases kā nozīmīga transporta koridora, paplašinoties ZR virzienā, ar rezerves teritorijām. Viens rūpniecības apbūves masīvs pilsētas D daļā.

Dzīvojamās apbūves teritorijas – dominē savrupmāju apbūve ar atsevišķiem daudzdzīvokļu masīviem, pakalpojumu un tehniskās apbūves objektiem. Paredzamas ierobežotas paplašināšanas iespējas pilsētas robežās.

Nozīmīgākās *zaļās* un *zilās* struktūras, dabas un apstādījumu teritorijas – Ventas upei piegulošās teritorijas, atsevišķi parki, skvēri un kapsēta.

Transporta sistēmu dzelzceļa, kā arī ceļu, ielu, gājēju un velosipēdistu komunikāciju tīkls. Galvenie transporta koridori, kas šķērso pilsētas teritoriju, ir dzelzceļš ar tam piegulošo nodalījuma joslu, kā arī valsts galvenais autoceļš A9 (Rīgas – Liepājas virziens) un reģionālais autoceļš P 116 (Kuldīgas – Embūtes virziens).

Attēls 6: Skrundas pilsētas un piepilsētas areāla telpiskā struktūra

VADLĪNIJAS

Kompakta pilsētas attīstība.

Pilsētvides kvalitātes uzlabošana, prioritāri – centra apbūves zonā.

Prioritāra rūpniecības un tehniskās apbūves teritorijas attīstība dzelzceļam piegulošajā zonā un pilsētas ZR daļā; ražošanas un loģistikas uzņēmumi, investīciju piesaiste.

Dzīvojamās apbūves zonu labiekārtošana.

Pakalpojumu objektu attīstība pie valsts galvenā autoceļa, vienlaikus sekmējot tā caurlaidību, satiksmes drošību, t.sk., šķērsošanas iespējas un samazinot negatīvo ietekmi uz dzīvojamām zonām.

Integrētas pilsētas un piepilsētas areāla transporta sistēmas attīstība, ievērojot dažādu iedzīvotāju grupu, visu satiksmes dalībnieku intereses, ekonomiskās attīstības un pakalpojumu sasniedzamības faktorus, pārvietošanās drošību, kā arī pilsētvides vērtību saglabāšanu. Visu pilsētas ielu nodrošināšana ar cieto segumu, apgaismojumu, lietusūdens atvades sistēmām un citu saistīto infrastruktūru. Satiksmes drošības uzlabošana un viedo pilsētvides risinājumu ieviešana. Gājēju un velosipēdistu infrastruktūras prioritāra veidošana pilsētas centrālajā daļā, dzīvojamās, dabas un atpūtas teritorijās, kā arī piepilsētas areālā (it īpaši valsts autoceļa A9 zonā). Gājēju un velosavienojumi ar piepilsētas ciemiem.

Dzelzceļa kā nozīmīga transporta koridora un tam piegulošās teritorijas attīstība, sekmējot saimniecisko aktivitāti.

3.4 Galvenie transporta koridori un infrastruktūra

Kuldīgas novada un tā apdzīvojuma centru sasniedzamību nodrošina kvalitatīva, integrēta un droša, iedzīvotāju vajadzībām atbilstoša transporta infrastruktūra, ko veido valsts un pašvaldības autoceļi, dzelzceļš, perspektīvā attīstāmie mobilitātes punkti, gājēju un velo infrastruktūra. Novada dienvidu daļu šķērso starptautiskas nozīmes autoceļš A9, ka ietilpst TEN-T tīklā un dzelzceļš, savukārt Kuldīgas kā novada centra sasniedzamību sekmē vēsturiski izveidojies radiālais autoceļu tīkls, kas savieno to ar visām novada teritoriālajām vienībām, kā arī ar galvaspilsētu un Kurzemes reģiona attīstības centriem. Attīstāms sabiedriskais transports un mikromobilitātes infrastruktūra atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām.

STARPTAUTISKAS NOZĪMES TRANSPORTA SAVIENOJUMI

TEN-T tīklā ietilpstošais valsts galvenais autoceļš **A9 “Rīga (Skulte) – Liepāja”** savieno novada D daļu, tai skaitā Skrundu kā novada nozīmes centru ar Rīgu kā valsts galvaspilsētu un starptautiskas nozīmes transporta mezglu (autotransports, starptautiskā lidosta “Rīga”, osta, dzelzceļš, t.sk. potenciāli – “RailBaltic” līnija), Liepāju kā nacionālās nozīmes centru un transporta mezglu (autotransports, osta, dzelzceļš, lidosta), un turpinājumu Lietuvas virzienā. Autoceļam ir būtiska nozīme novada, īpaši tā D daļas sabiedriskā transporta pieejamībai, tas ir viens no faktoriem mobilitātes punkta attīstībai Skrundas pilsētā. Iekšējai sasniedzamībai nozīmīgs Rudbāržu kā vietējās nozīmes centra un piegulošo Skrundas un Rudbāržu pagasta teritoriju sasniedzamībai.

Dzelzceļa līnija “Jelgava – Liepāja” nodrošina satiksmi Rīgas un Liepājas virzienā, kā arī starptautiskos pārvadājumus. Potenciāli nozīmīgs savienojums kravu pārvadājumiem, rūpniecības un loģistikas attīstībai Skrundā. Nākotnē vēlama dzelzceļa lomas atjaunošana pasažieru pārvadājumos valsts transporta attīstības plānošanas kontekstā.

NACIONĀLAS NOZĪMES TRANSPORTA SAVIENOJUMI

Galvenie transporta koridori saista Kuldīgu ar nacionālās nozīmes centriem:

- Valsts autoceļš **P121 “Tukums – Kuldīga”**, kā arī tālākais savienojums ar valsts galveno autoceļu A10 “Rīga – Ventspils” nodrošina Rīgas kā valsts galvaspilsētas un starptautiskas nozīmes transporta mezglu (autotransports, starptautiskā lidosta “Rīga”, osta, dzelzceļš, t.sk. potenciāli – “RailBaltic” līnija), un Tukuma kā reģionālas nozīmes attīstības centra un transporta mezgla sasniedzamību. Būtiska loma Kabiles kā vietējās nozīmes centra un piegulošo Rumbas un Kabiles pagastu daļu sasniedzamībai un attīstībai.
- Valsts autoceļš **P112 “Kuldīga—Aizpute—Līči”**, kā arī tālākais savienojums ar valsts galveno autoceļu A9 “Rīga (Skulte) – Liepāja” nodrošina Liepājas kā nacionālās nozīmes centra un transporta mezgla (autotransports, osta, dzelzceļš, lidosta) sasniedzamību. Būtiska loma savienojumam ar Dienvidkurzemes novadu, t.sk. Aizputi kā vienu no tā apdzīvojuma centriem. Nodrošina Snēpeles,

Vilgāles un Turlavas kā vietējās nozīmes, Ķikuru un Upīskalna kā kopienas nozīmes centru, un piegulošo Kurmāles un Turlavas pagastu teritoriju sasniedzamību un attīstību. Autoceļš sekmē arī Vangas un Sermītes kā kopienas nozīmes centru un piegulošo Laidu pagasta teritoriju sasniedzamību.

- Valsts autoceļš **P108 posmā “Ventspils – Kuldīga”** nodrošina Ventspils kā nacionālās nozīmes centra un transporta mezgla (autotransports, osta, dzelzceļš) sasniedzamību. Būtiska loma Padures kā vietējās nozīmes, Ķīmales un Deksnas kā kopienas nozīmes centru, un piegulošās Padures pagasta daļas sasniedzamībai un attīstībai.

REGIONĀLAS NOZĪMES TRANSPORTA SAVIENOJUMI

Vēsturiski izveidojies valsts reģionālo autoceļu tīkls saista Kuldīgu un Skrundu ar pārējiem Kurzemes reģiona administratīvajiem, ekonomiskajiem un kultūras centriem. Vienlaikus šie autoceļi veido galvenās transporta asis apkārtējām lauku teritorijām, kas nodrošina Kuldīgas un Skrundas kā apkalpes un attīstības centru sasniedzamību.

- Valsts autoceļš **P116 “Kuldīga – Skrunda – Embūte”** veido galveno transporta savienojumu starp Kuldīgu un Skrundu kā diviem galvenajiem novada apdzīvojuma centriem, kā arī tā turpinājumu Dienvidkurzemes novada virzienā. Nodrošina Pelču, Dzeldas, Laidu un Raņķu kā vietējās nozīmes centru, Ābeles kā kopienas nozīmes centra, piegulošo Nīkrāces, Skrundas, Raņķu, Snēpeles, Laidu un Pelču pagastu daļu sasniedzamību un attīstību, kā arī Kuldīgas savienojumu ar dzelzceļa līniju “Jelgava – Liepāja”.
- Valsts autoceļa **P108 posms “Kuldīga – Saldus”** nodrošina savienojumu ar Saldu kā reģionālās nozīmes centru un transporta mezglu (autotransports, dzelzceļš), ar turpinājumu Lietuvas un Rīgas virzienos. Būtiska nozīme Vārmes kā vietējas nozīmes attīstības centra, Ventas un Novadnieku kā kopienas nozīmes centru, kā arī Vārmes un Rumbas pagasta teritorijas sasniedzamībai un attīstībai.
- Valsts autoceļš **P120 “Talsi—Stende—Kuldīga”** nodrošina Talsu kā reģionālās nozīmes attīstības centra sasniedzamību, kā arī vienu no savienojumiem Rīgas virzienā un sasaisti ar valsts galveno autoceļu A10 “Rīga – Ventspils”. Būtiska nozīme Rendas un Mežvaldes kā vietējās nozīmes centra, Rumbenieku un Ozolu kā kopienas nozīmes centru, piegulošo Rendas un Rumbas pagastu daļu un Abavas senlejas kā nozīmīgas dabas un tūrisma teritorijas sasniedzamībā un attīstībā.
- Valsts autoceļš **P119 “Kuldīga—Alsunga—Jūrkalne”** savieno Kuldīgu ar autoceļu P111 pie Jūrkalnes Ventspils novadā. Nodrošina starpnovadu savienojumu un Baltijas jūras piekrastes sasniedzamību. Būtiska nozīme Alsungas, Ēdoles, Īvandes un Gudenieku kā vietējās nozīmes centru un attiecīgo pagastu piegulošo teritoriju, kā arī kultūras mantojumam un tūrismam nozīmīgās suitu kultūrtelpas sasniedzamību un attīstību.
- Valsts autoceļš **P117 “Skrunda—Aizpute”** savieno Skrundu ar Aizputi Dienvidkurzemes novadā, nodrošina arī Sieksātes, Sermītes, Laidu un Valtaiķu kā kopienas nozīmes centru, kā arī piegulošo Laidu, Rudbāržu un Skrundas pagastu daļu sasniedzamību un attīstību.
- Valsts autoceļš **P107 “Skrunda—Ezere”** savieno Skrundu pie autoceļa A9 caur Pampājiem ar Ezeri Saldus novadā un Lietuvas robežu, nodrošina Jaunmuižas kā kopienas nozīmes centra un piegulošās Skrundas pagasta daļas sasniedzamību un attīstību.

NOVADA NOZĪMES TRANSPORTA SAVIENOJUMI

Valsts un pašvaldības autoceļi, kas savieno novada centru ar vietējās un kopienas nozīmes centriem, kur savienojumu nenodrošina nacionālās un reģionālās nozīmes transporta koridori, kā arī sekmē uzņēmējdarbībai, tai skaitā tūrismam nozīmīgu teritoriju attīstību.

- Valsts autoceļa **V1293 posms “Kuldīga – Pelči”** nodrošina Pelču kā vietējās nozīmes centra un Pelču pagasta Z daļas sasniedzamību un attīstību.
- Valsts autoceļi **V1290 “Kuldīga – Basi”** un **V1264 “Adze - Gudenieki – Ēdole”** nodrošina Gudenieku kā vietējās nozīmes un Basu kā kopienas nozīmes centru, Ivandes, Kurmāles, Ēdoles, Gudenieku pagasta un Alsungas pagasta daļu, t.sk., tūrismam nozīmīgo suitu kultūrtelpas un Zvirgzdu ezera apkaimes sasniedzamību un attīstību.
- Valsts autoceļu **V1294 “Kurmāle – Ieres”, V1296 “Snēpele – Kazdanga”** un **V1273 “Sieksāte – Laidi”** savstarpēji savienotie posmi nodrošina vietējās nozīmes centru Snēpeles un Laidu, kā arī piegulošo Snēpeles, Laidu un Rudbāržu pagastu teritoriju sasniedzamību un attīstību.
- Valsts autoceļu **V1266 “Ķikuri – Rude”** un **V1295 “Turlava - Valtaiķi - Kalvene – Embūte”** savstarpēji savienotie posmi nodrošina kopienas nozīmes centru Vangas, Sermītes un Valtaiķu, un Laidu pagasta R daļas sasniedzamību un attīstību.
- Valsts autoceļš **V1284 “Renda – Āpas”** nodrošina Rendas pagasta Z daļas savienojumu ar pagasta centru un novada centru, tūrisma attīstību Usmas ezera apkaimē, potenciāli - savienojumu ar Talsu novadu un valsts galveno autoceļu A10.

PĀRĒJIE AUTOCEĻI

Kapilārais autoceļu tīkls (valsts vietējie un pašvaldības autoceļi) saista novada mazās apdzīvotās vietas, t.sk., viensētas ar reģionālās, novada un vietējās nozīmes centriem, nodrošinot novada iekšējo sasniedzamību.

VELOINFRASTRUKTŪRA

Prioritārie (piepilsētas) velosavienojumi saista Kuldīgu kā reģionālās nozīmes un Skrundas kā vietējās nozīmes attīstības centrus ar piepilsētu ciemiem un blīvi apdzīvotajām teritorijām ap abām pilsētām. Velo infrastruktūra veidojama arī gar Kuldīgas apvedceļu (valsts reģionālo autoceļu P118). Attīstāmi gājējiem un velosipēdistiem ērti savienojumi pilsētās un ciemos.

Starptautiskais velomaršruts Eurovelo 10 savieno Kuldīgu ar Baltijas jūras piekrasti gar valsts autoceļiem P119 un P108.

Potenciālais reģionālais velomaršruts savieno Kuldīgu ar Dienvidkurzemes un Talsu novadiem gar valsts autoceļiem P112 un P120.

AUTOOSTAS UN DZELZCEĻA STACIJAS

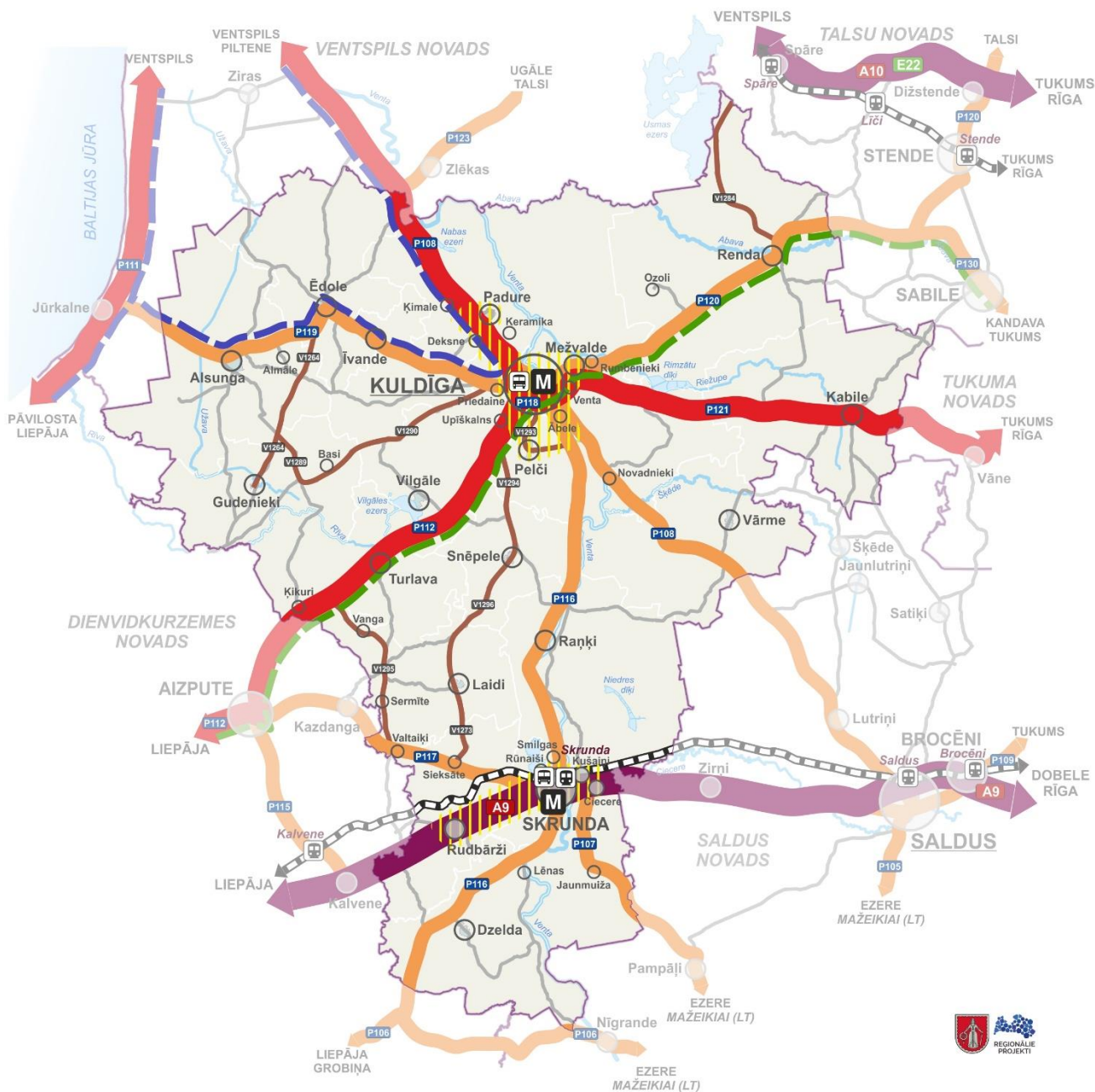
Autoostas Skrundā un Kuldīgā, kā arī dzelzceļa stacija Skrundā saglabājami un attīstāmi kā galvenie sabiedriskā transporta pakalpojuma objekti. Nodrošināmas auto satiksmes pieturvietas ar atbilstošu infrastruktūru vietējās un kopienas nozīmes centros.

MOBILITĀTES PUNKTI

Reģionālas nozīmes mobilitātes punkti ar infrastruktūru, kas nodrošina pārsēšanos un savienojamību starp dažādiem sabiedriskā un privātā transporta veidiem, attīstāmi Skrundā un Kuldīgā. Mobilitātes punkti apkalpo attiecīgās Kuldīgas novada teritorijas daļas, bet mobilitātes punkts Skrundā – potenciāli arī piegulošo Dienvidkurzemes novada teritoriju.

Attēls 7: Kuldīgas novada mobilitāte un transporta infrastruktūra

- Starptautiskas nozīmes autoceļš (TEN-T tīkls)
- Nacionālas nozīmes autoceļš
- Reģionālas nozīmes autoceļš
- Novada nozīmes autoceļš
- Vietējas nozīmes autoceļš
- Dzelzceļš
- EuroVelo maršruts
- Reģionālais velomaršruts
- Prioritārais (piepilsētas) velosavienojums
- M Reģionālas nozīmes mobilitātes punkts
- S Dzelzceļa stacija
- B Autoosta

VADLĪNIJAS

Integrēta pieeja transporta sistēmas attīstībai, sekmējot drošu, efektīvu, pieejamu, viedu un ilgtspējīgu mobilitāti, un veicinot novada ekonomisko izaugsmi.

Nacionālās un reģionālās nozīmes transporta savienojumu kvalitātes uzturēšana un satiksmes drošības paaugstināšana. Cietā seguma nodrošināšana visos nacionālās nozīmes savienojumos veidojošos autoceļu posmos. Dzelzceļa infrastruktūras uzlabošana, sekmējot nacionālās nozīmes centru un transporta mezglu sasniedzamību no Skrundas.

Novada nozīmes transporta savienojumos ietilpstošo autoceļu nodrošināšana ar cieto segumu, veicinot apdzīvojuma centru sasniedzamību un novada teritorijas līdzsvarotu attīstību. Prioritāri nodrošināma vietējās nozīmes centru sasniedzamība.

Pārējo valsts un pašvaldības autoceļu kvalitātes nodrošināšana (seguma uzlabošana un uzturēšana) atbilstoši iedzīvotāju un uzņēmējdarbības objektu izvietojumam un vajadzībām.

Apdzīvoto vietu ielu un ceļu nodrošinājums ar cieto segumu, apgaismojumu, ietvēm, veloceliņiem, lietusūdens novades sistēmām un citiem infrastruktūras elementiem prioritārā secībā atbilstoši apdzīvojuma centru līmenim un katras apdzīvotās vietas specifikai. Reģionālās un novada nozīmes centros visas ielas nodrošināmas ar cieto segumu.

Integrēti un viedi transporta risinājumi pilsētvidē, kompleksi plānojot autotransporta, gājēju un velosipēdistu kustības savienojumus, satiksmes drošības elementus, energoefektīvu apgaismojumu un plūsmu vadības sistēmas.

Mobilitātes punktu infrastruktūras izveide un attīstība Skrundā un Kuldīgā, t.sk., stāvlaukumi, savienojošās ielas un pievedceļi, velonovietnes, elektrouzlādes stacijas u.c. elementi.

Elektromobilitātes veicināšana novada teritorijā, nodrošinot atbilstošu infrastruktūru. Citu alternatīvo energoresursu izmantošana transportā atbilstoši globālajām attīstības tendencēm un novada specifikai.

Sabiedriskā transporta kā kopējās integrētas apdzīvoto vietu sasniedzamības sastāvdaļas plānošana. Atšķirīgu individuālu kolektīvās mobilitātes risinājumu veidošana mazapdzīvotās teritorijās, izmantojot sabiedriskā un privātā transporta kombinācijas. Skolēnu pārvadājumu maršrutu integrācija kopējā sabiedriskā transporta tīklā.

Gājējiem un velosipēdistiem droša transporta infrastruktūra apdzīvojuma centros atbilstoši to līmenim un apbūves blīvumam. Prioritāra labiekārtotu un drošu gājēju un velosipēdistu savienojumu izveide Kuldīgas un Skrundas piepilsētu zonā (Padures, Mežvaldes, Pelču un piegulošo Kuldīgas piepilsētas teritoriju, kā arī Kušaiņu, Cieceres, Rudbāržu un piegulošo Skrundas piepilsētas teritoriju sasniedzamībai). Risinājumu integrācija kopējā transporta un pakalpojumu tīklā.

Velo maršrutu tīkla attīstība, nodrošinot savienojumus ar kaimiņu novadu teritorijām. Starptautiskas (EuroVelo) un reģionālas nozīmes maršrutu infrastruktūras prioritāra attīstība.

3.5 Inženierinfrastruktūra, industriālās un militārās teritorijas

Inženierinfrastruktūrai – energoapgādes, sakaru, ūdenssaimniecības un atkritumu apsaimniekošanas objektiem ir būtiska loma ekonomiskās attīstības veicināšanā un iedzīvotāju dzīves kvalitātes nodrošināšanā.

Kuldīgas novada D daļu šķērso maģistrālais **gāzes** vads “Iecava – Liepāja”, gāzes regulēšanas stacija “Rudbārži” un maģistrālā gāzes vada atzars uz Rudbāržiem nodrošina gāzes apgādes iespējas Skrundas pilsētai un apkārtējai teritorijai, ar potenciālu industriālai attīstībai. Gāzes apgādes priekšrocības un riska faktori ir vērtējami ģeopolitiskās un sociāli ekonomiskās situācijas dinamikā.

Novada Z daļu šķērso **naftas** vads, tā ekonomiskās ietekmes potenciāls uz novada attīstību ir vērtējams, atkarībā no kopējās sociāli ekonomiskās un ģeopolitiskās situācijas izmaiņām.

Novadu šķērso augstsprieguma **elektrolīnijas**, t.sk., “Kurzemes loks”, kā arī sazarots sadales tīkls, nodrošinot novada apdzīvojuma centru energoapgādi un radot iespējas atjaunīgo energoresursu, t.sk., vēja un saules enerģijas izmantošanu enerģijas ražošanā un pārvadē.

Centralizētas **ūdensapgādes** un sadzīves **notekūdeņu** apsaimniekošanas sistēmas ir izveidotas un tiek uzlabotas reģionālās, novada un vietējās nozīmes apdzīvojuma centros, kā arī daļā kopienas nozīmes centru. Galvenie attīstības izaicinājumi ir energoefektivitātes ūdenssaimniecības uzlabošana, atbilstošā pakalpojuma nodrošināšana lauku apdzīvotajās vietās ar sarūkošu iedzīvotāju skaitu un maksātspēju, atsevišķu apdzīvoto teritoriju, t.sk., vasarnīcu teritoriju infrastruktūras nodrošināšana.

Novada **siltumapgādē** dominē vietējo, atjaunīgo resursu izmantošana. Centralizēta siltumapgāde tiek nodrošināta reģiona un novada nozīmes apdzīvojuma centros, kā arī daļā vietējās nozīmes centru.

Sakaru infrastruktūras galvenie komponenti ir **elektroniskie un pasta sakari**, t.sk., platjoslas interneta kabeļi, mobilie sakari, kurjerpasts u.c.

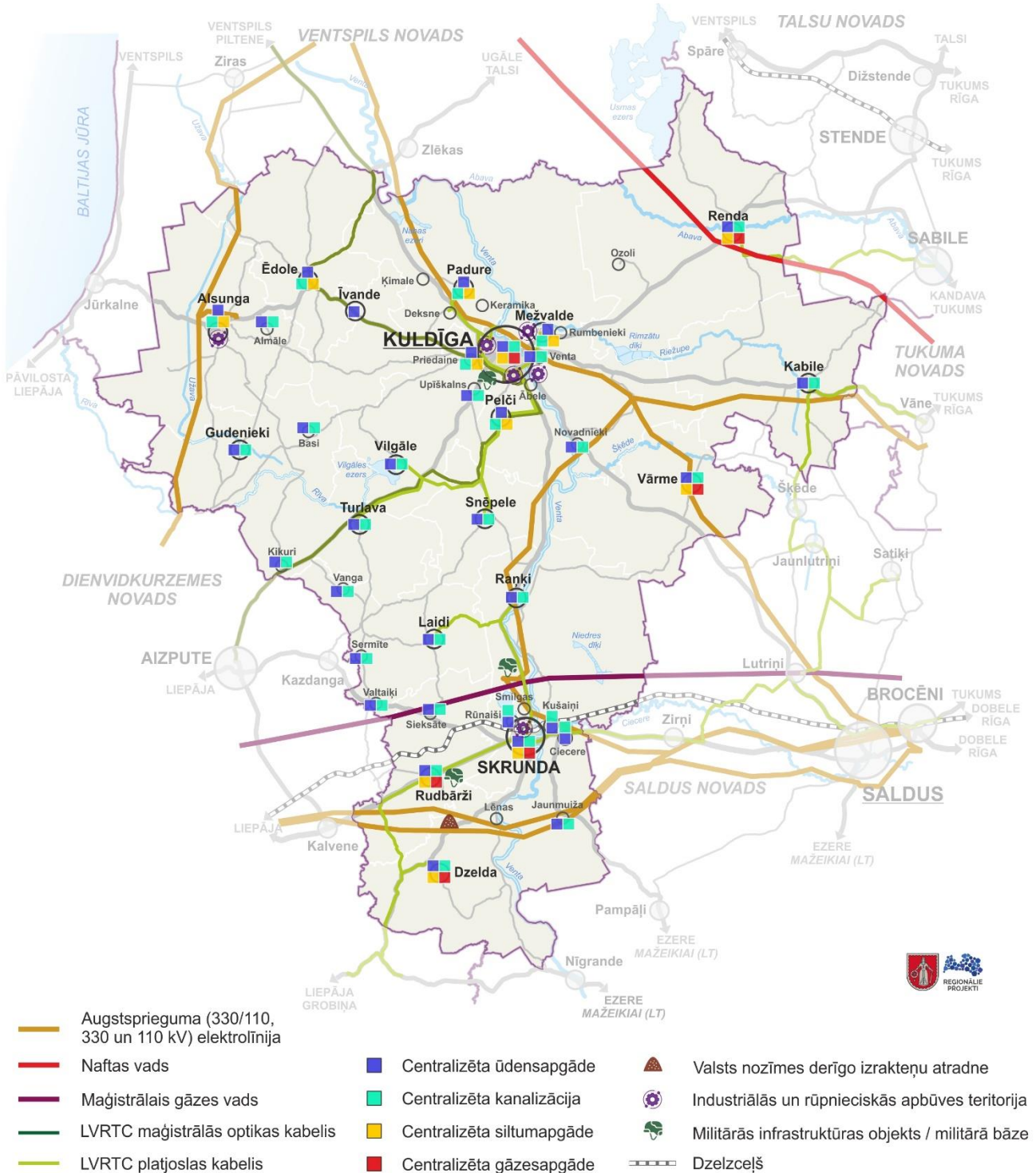

Industriālās teritorijas Kuldīgas novadā ir vēsturiski izveidojušās galvenokārt pilsētās, ciemos, tiem piegulošajās zonās, kā arī atsevišķos lauksaimnieciskās ražošanas un kokapstrādes kompleksos lauku teritorijā. Nozīmīgākās industriālās teritorijas attīstās Kuldīgā un Skrundā.

Novadā izvietotas valsts aizsardzībai nozīmīgas **militārās teritorijas** un objekti, t.sk., nacionālo interešu objekti.

Attēls 8: Inženierinfrastruktūra, industriālās un militārās teritorijas Kuldīgas novadā

VADLĪNIJAS

Industriālo teritoriju attīstība prioritāri – esošajās un plānotajās zonās Kuldīgā un Skrundā un tām piegulošajās teritorijās, nodrošinot atbilstošu inženierinfrastruktūru un transporta savienojumus.

Centralizētu ūdensapgādes un siltumapgādes sistēmu nodrošināšana un modernizācija reģionālās, novada un vietējās nozīmes attīstības centros, t.sk., energoefektivitātes paaugstināšana. Vasarnīcu teritoriju infrastruktūras nodrošināšana, tiem transformējoties par pastāvīgas dzīvojamās apbūves teritorijām.

Gāzes apgādes priekšrocību izmantošana industriālajai attīstībai novada D daļā, īpaši Skrundas pilsētā, atbilstoši ekonomiskajai lietderībai un risku izvērtējumam, vienlaikus attīstot atjaunojamo energoresursu pielietojumu.

Aprites ekonomikas un atkritumu apsaimniekošanas ilgtspējīga attīstība, reģionālo apsaimniekošanas plānu izstrāde un ieviešana.

Sakaru infrastruktūras attīstība atbilstoši tehnoloģiskajām prasībām, nodrošinot augstu sakaru kvalitāti apdzīvotuma centros atbilstoši to līmeņiem un pieejamību pārējā novada teritorijā.

Pasākumi ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcību plānošanā, ilgtermiņā sasniedzot novada klimatneitralitāti. Enerģijas patēriņa samazināšana pašvaldības ēkās, ielu apgaismojumā un ūdenssaimniecībās, kā arī paaugstināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru novada siltumapgādē un pašvaldības transportā.

Atjaunojamo energoresursu izmantošana. Vēja un saules enerģētikas attīstība teritorijās, kur to pieļauj dabas un ainavas vērtību saglabāšana, kā arī izvērtējot ietekmi uz blīvi apdzīvotām apbūves teritorijām.

Derīgo izraķeņu ilgtspējīga izmantošana, ņemot vērā ilgtermiņa ekonomisko un vides ietekmi, blīvi apdzīvoto teritoriju aizsardzību un nodrošinot pilnvērtīgu teritoriju rekultivāciju pēc to izmantošanas.

Militāro teritoriju un objektu izmantošana valsts aizsardzības spēju stiprināšanai un novada iedzīvotāju patriotisma veicināšanai.

3.6 Dabas un ainaviski vērtīgo teritoriju telpiskā struktūra

Kuldīgas novadam raksturīgās plašās mežu teritorijas, atklātās un mozaikveida lauku ainavas ar tīrumiem, pļavām, ūdens objektiem, viensētām, koku puduriem, muižu apbūves kompleksiem, iekoptiem parkiem un alejām, kā arī vēsturiskā pilsētvide blīvi apdzīvotajās vietās veido teritorijas identitātes un dzīves kvalitātes ietvaru.

Kuldīgas novada **dabas teritoriju telpisko struktūru** veido:

Lielās ar mežu klātās platības, kā arī pļavas, ganības, purvu ekosistēmas un citi bioloģisko daudzveidību nosakošie elementi.

Ūdenstece un ūdenstilpes. Novads ir bagāts ar virszemes ūdens objektiem. Upes un to ielejas: Venta, Abava, Užava, to pietekas. Ezeri un to apkaimes. Novads robežojas ar vienu no Latvijas lielākajiem ezeriem – Usmas ezeru. Lielais Nabas ezers, Mazais Nabas ezers, Vilgāles ezers, Zvirgzdu ezers u.c. Būtiska nozīme bioloģiskās daudzveidības veicināšanai ir arī mākslīgi veidotajiem ūdensobjektiem – zivju dīķiem.

Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas (ietilpst Natura 2000 tīklā):

- dabas parki (Abavas senleja; Riežupe; Pinku ezers);
- dabas liegumi (Ventas ieleja, Ventas un Šķerveļa ieleja, Alsungas meži, Diļļu pļavas, Gudenieki, Maņģenes meži). Skrundas zivju dīķi, Užavas augštece;
- mikroliegums Dzirnietu pļava.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi, aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi, aizsargājamās alejas un dižkoki.

Aizsargājamie biotopi, sugu atradnes, mikroliegumi.

Kuldīgas novada **ainavas vērtības**:

Vizuāli augstvērtīgas **atklātas ainavu** telpas (tālās skatu perspektīvas no Rietumkursas augstienes rietumu nogāzes Piejūras zemienes virzienā, ziemeļu un austrumu nogāzēm Kursas zemienes virzienā, kā arī no zemienēm Rietumkursas augstienes virzienā.

Mozaikveida augstvērtīgas ainavu telpas (Kurmāles, Bandavas paugurainēs, Rudbāržu – Sieksātes un Jaunmuižas, kā arī Griķu apkārtnē).

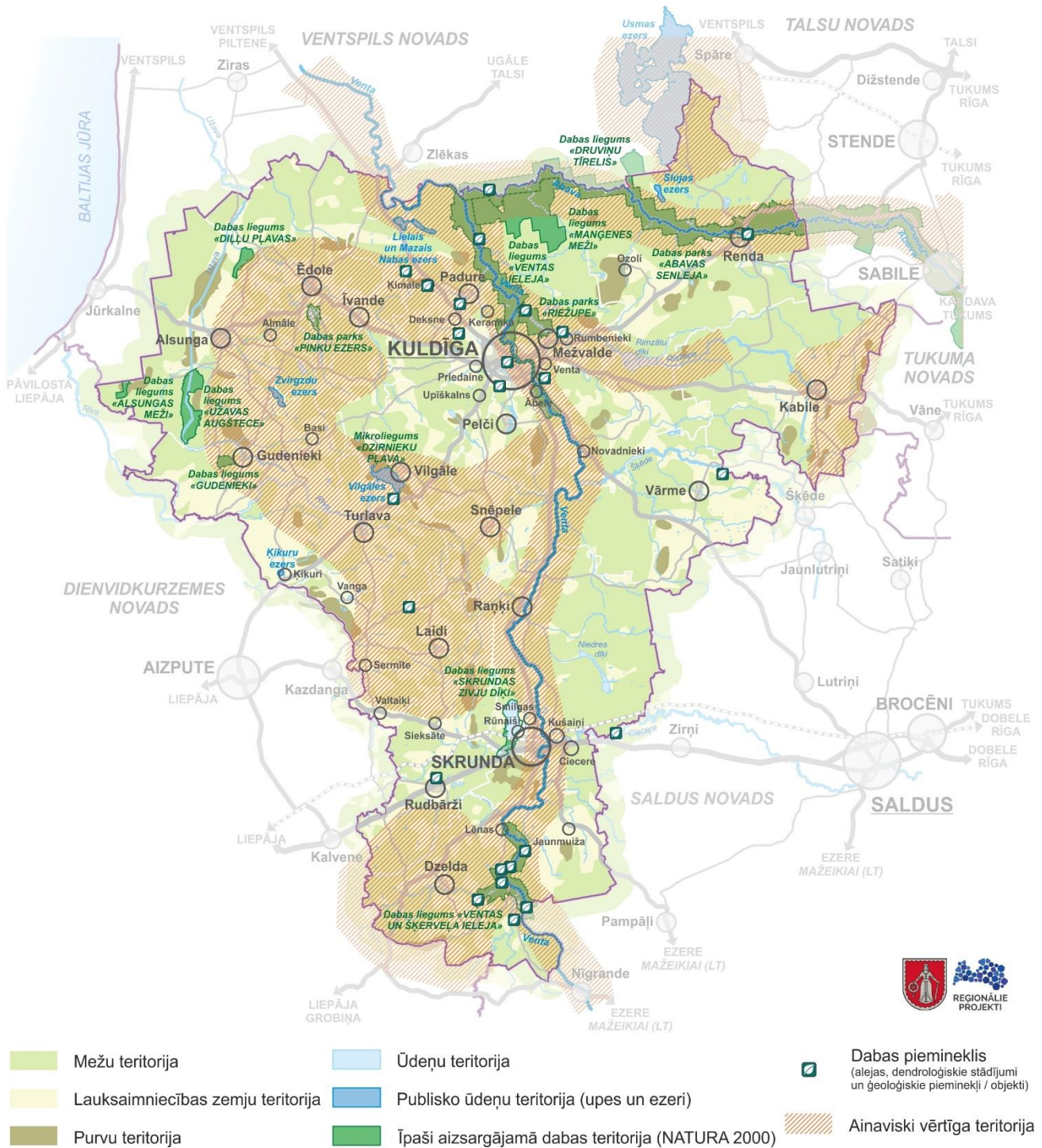

Ainavu telpas ar lielu **dabas un kultūrvēsturisko ainavas elementu** sakopojumu (Alsungas, Ēdoles, Īvandes, Gudenietu – Timzas, Kables apkārtnē, Ventas, Abavas un vairāku mazu upju ielejās, Usmas ezerainē, vairāku mazu ezeriņu apkaimē).

Jūras **senkrasts**.

Attēls 9: Dabas un ainaviski vērtīgās teritorijas

VADLĪNIJAS

Ilgtspējīga mežsaimnieciskā izmantošana, atjaunojot meža resursus un apmežojot mazvērtīgās lauksaimniecības zemes. Bioloģiski vērtīgo mežu saglabāšana, meža ekoloģiskās funkcijas nodrošināšana. Meža izzinošās, rekreatīvās vērtības pilnvērtīga izmantošana.

Ventas upju baseinu apgabalā esošo ūdensobjektu (ūdensteču un ūdenstilpju) kompleksa apsaimniekošana.

Vides kvalitāte, t.sk., ūdens kvalitāte, attīrīšana, lietusūdeņu noteces sakārtošana, “zaļās infrastruktūras” risinājumi, plūdu riska mazināšana.

Ūdens objektu un ūdens malu rekreatīvā izmantošanai.

Publiskās pieejamības, pārvietošanās iespēju un infrastruktūras veicināšana, prioritāri – pie publiskajiem ūdeņiem.

Aizsargjoslu un applūstošo teritoriju precizēšana teritorijas plānojumā.

Dabas daudzveidības saglabāšana.

- Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrāde un ieviešana.
- Aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošana un uzturēšana
- Zivsaimniecībai un ūdensputnu aizsardzībai nozīmīgo teritoriju saglabāšana un izmantošana bioloģiskās daudzveidības veicināšanā un rekreācijā.
- Dabas teritoriju izmantošana tūrisma attīstībai, atbilstošas infrastruktūras veidošana. Dabas vērtību izglītojošā potenciāla izmantošana.

Novadam raksturīgo augstvērtīgo ainavu telpu plānošana un pārvaldība, tai skaitā tematisko plānojumu izstrāde un iedzīvināšana. Nozīmīgāko skatupunktu noteikšana, atjaunošana un izkopšana, panorāmas atklāšana un infrastruktūras veidošana.

- Blīvi apdzīvoto vietu – pilsētu un ciemu – arhitektoniski, ainaviski un pilsēt būvnieciski vērtīgo objektu un teritoriju saglabāšana.
- Parku attīstības plānu izstrāde un ieviešana.
- Vietējo iniciatīvu atbalsts un sabiedrības līdzdalība dabas vērtību saglabāšanā un ainavas izkopšanā.
- Ceļiem pieguļošos areālos nosakāmas un saglabājamas ainavu telpas un ainavas elementi, kuriem ir izcila vizuālā un estētiskā vērtība, vai kas rada braucienā uztveramo vizuālo ainavas telpas dažādību.

3.7 Kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas

Novadu raksturo daudzveidīgas kuršu laikmeta, Livonijas, Kurzemes hercogistes un vēlāku laiku materiālās un nemateriālās kultūras liecības novadā.

Nozīmīgākās **kultūras mantojuma koncentrācijas vietas** un teritorijas ar īpašu **vēsturisko gaitu**:

Kuldīgas vēsturiskais centrs kā pilsētībūvniecības piemineklis, teritorija ar vislielāko kultūras pieminekļu koncentrāciju, vēsturiskā pilsētaina ar autentiski saglabātām dažādu vēstures periodu, tai skaitā Kurzemes un Zemgales hercogistes laika liecībām.

Suitu katoļcisma kultūrtelpa, kas bagātina novada identitāti. Suitu kultūrtelpas teritorija – Alsungas un Gudenieku pagasti, ko raksturo folkloras, etnogrāfiskā un sakrālā mantojuma tradīciju savijums.

Kuršu ķoniņu brīvciemi: Ķoniņciems, Pliķu ciems, Kalējiems un Ziemeļu ciems Turlavas pagastā, Sausgaļu ciems Padures pagastā, Dragūnu ciems un Rimzātu ciems Rumbas pagastā. Kuršu Ķoniņu visblīvāk apdzīvotā teritorija ar saglabātajām liecībām atradusies tagadējā Turlavas pagastā.

Sakrālās būves.

Muižas, muižu apbūve un vēsturiskie parki.

Pilskalni un vēsturiskie kapi.

Militārais mantojums, tai skaitā Brīvības cīņu teritorijas ar O.Kalpaka kaujas gaitu liecībām, kā arī atbrīvošanas un pretošanās kustības vietas.

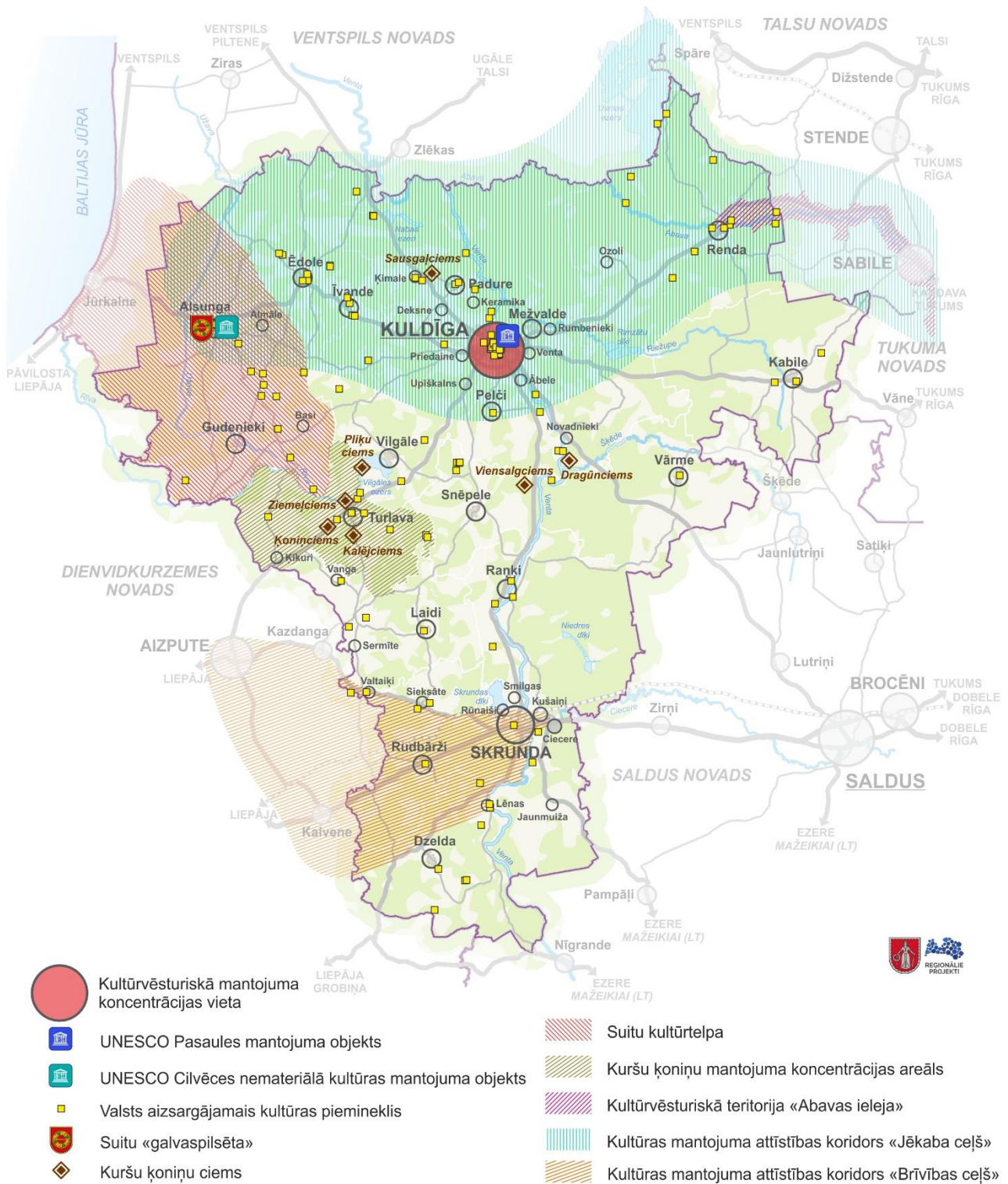

Ēdole, Kabile, Renda, Turlava – apdzīvotās vietas ar Kurzemes un Zemgales hercogistes laika arheoloģisko pieminekļu, Krievijas impērijas gadsimta celtnu – muižu un baznīcu koncentrāciju.

Kultūras mantojuma ceļi (koridori): Hercoga Jēkaba ceļš, Brīvības ceļš.

Attēls 10: Kuldīgas novada kultūrvēsturiskās teritorijas

VADLĪNIJAS

Kuldīgas vēsturiskās pilsētainavas vērtību saglabāšana un izmantošana teritorijas attīstībā un atpazīstamībā.

UNESCO pasaules nemateriālā kultūras mantojuma – Suitu kultūrtelpas – vērtību apzināšana, popularizēšana un saglabāšana un izmantošana kopienas labklājības veicināšanā un novada atpazīstamībā.

Blīvi apdzīvoto vietu – pilsētu un ciemu – arhitektoniski, ainaviski un pilsēt būvnieciski vērtīgo objektu teritoriju saglabāšana.

Muižu centru, to apbūves ansambļu saglabāšana, atjaunošana un izmantošana sabiedriskajām aktivitātēm un izglītošanai. Parku attīstības plānu izstrāde un ieviešana.

Vietējo iniciatīvu atbalsts un iesaiste kultūrvides, dabas teritoriju aizsardzībā un izmantošanā.

Teritorijās ar īpašu kultūrvēsturisko nozīmi izstrādājami ieteikumi, lai veicinātu reģionālo būvniecības tradīciju atjaunošanu.

Izpratnes veidošana un nostiprināšana par novada vērtīgā dabas un kultūras mantojuma nozīmi sabiedrībā, veidojot jaunas zināšanas par to apsaimniekošanu. Informācijas publiska pieejamība vides objektos.

Kultūras mantojuma ceļu iedzīvināšana, veidojot infrastruktūru un īstenojot sadarbības projektus.

3.8 Tūrisma attīstības teritorijas

Kuldīgas novads kā tūrisma galamērķis ir vieta, kurā **ārvalstu vai vietējais tūrists** pavada brīvdienas vai atvaļinājumu vai kurp atpūsties un iepirkties dodas blakus novadu iedzīvotāji. Vienlaikus tūrismam veltīto infrastruktūru un pakalpojumus savām vajadzībām patērē **vietējie iedzīvotāji**, tādējādi paaugstinot dzīves kvalitāti, veicinot novada vietu pievilcību, stiprinot identitāti un vēlmi lepoties ar sava novada vietām.

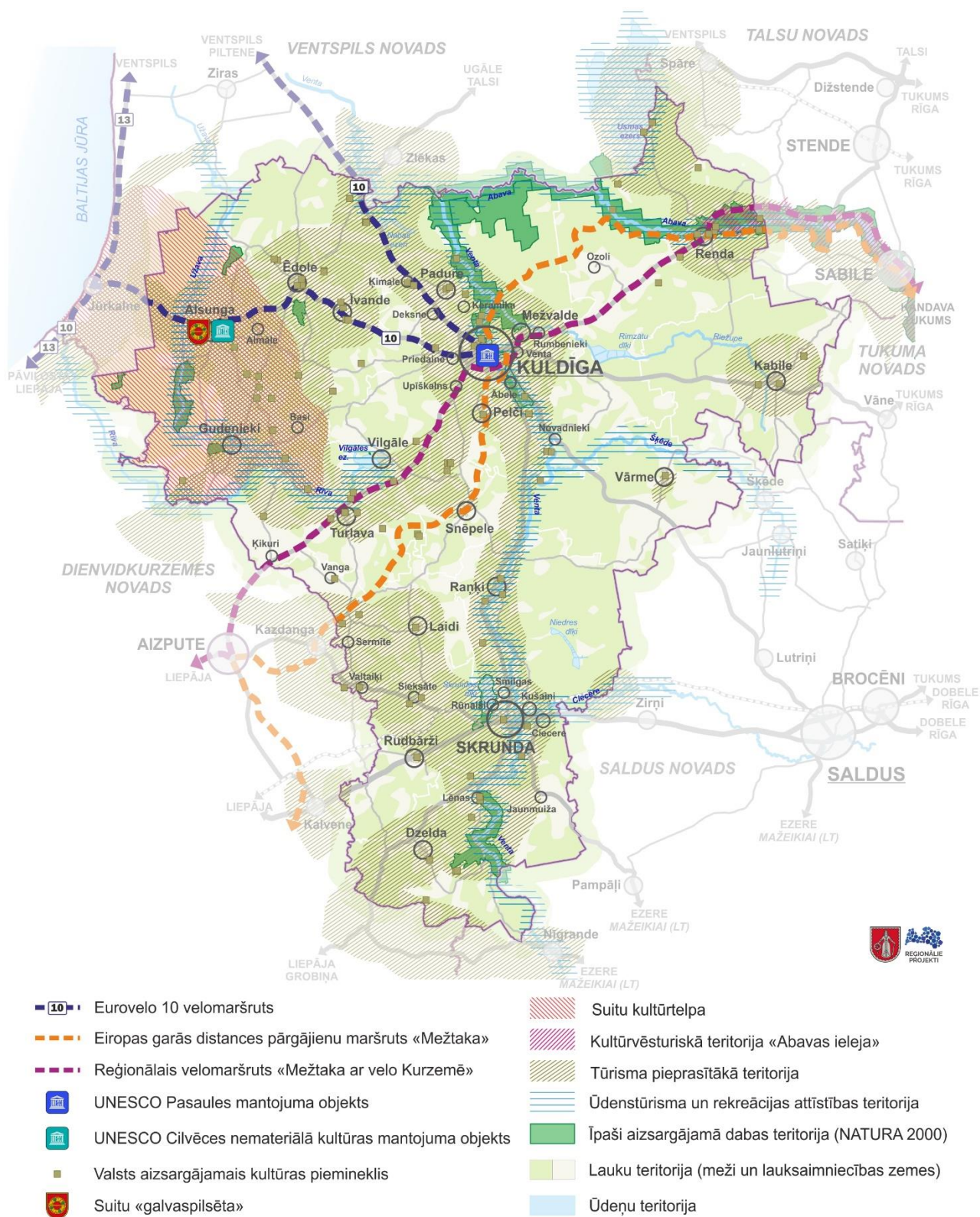
Galvenos novada tūrisma resursus veido **dabas, kultūras mantojuma un cilvēkresursi** — īpaši to uzņēmējdarbības spēja, radošums un viesmīlība. Tūrisma attīstībai piemērota ir visa Kuldīgas novada teritorija un konkurētspēja tirgū ir atkarīga gan no uzņēmuma individuālās stratēģijas un Kuldīgas novada tūrisma galamērķa efektīvas rīcības, gan no Latvijas tūrisma nozari veicinošām rīcībām un globālajām tendencēm.

Potenciāli **pieprasītākās teritorijas tūrismā** atbilstoši sasniedzamībai, resursiem tūrisma attīstībai, apmeklētāju plūsmām un apdzīvojuma struktūrai:

- Kuldīgas pilsēta un tās apkārtnē;
- Suitu kultūrtelpa;
- Teritorijas galveno ceļu tuvumā Baltijas jūras piekrastes (Alsungas un Jūrkalnes), Liepājas, Ventspils, Talsu un Saldus virzienā;
- Abavas senleja, Usmas ezera apkārtnē un Ventas ieleja, citi ūdens objekti un ūdens malu rekreācijas teritorijas.

Attīstāmi ir nozīmīgākie **velo un kājāmgājēju** maršruti, t.sk., *EuroVelo 10* un *Mežtaka*.

Attēls 11: Kuldīgas novada tūrisma attīstības teritorijas

VADLĪNIJAS

Galveno tūrisma resursu ilgtspējīga apsaimniekošana, saglabājot, uzturot un palielinot Kuldīgas novadam raksturīgās dabas un kultūras mantojuma vērtības, dabas daudzveidību un ainavas kvalitāti.

Tūrisma atbalstošās un stratēģiski vajadzīgās infrastruktūras daudzveidības un kvalitātes attīstība, ko vienlīdz izmanto gan novada viesi, gan vietējā kopiena.

Velotūrisma, kājāmgājēju un ūdenstūrisma infrastruktūras nodrošināšana, t.sk., starptautiskās nozīmes maršrutos *EuroVelo10* un *Mežtaka*.

Ikdienas rekreācijas infrastruktūru veidošana ap blīvi apdzīvotām teritorijām, veicinot gan vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, gan apmeklētāju piesaisti.

Efektīvas tūrisma galamērķa pārvaldības struktūras veidošana mijiedarbībā ar reģionu un kaimiņu novadiem, vietējo kopienas, kā arī uzņēmēju sadarbības un iesaistes veicināšana.

3.9 Prioritāri attīstāmās teritorijas

Kuldīgas novadā ir noteiktas šādas potenciālās prioritāri attīstāmās teritorijas un objekti:

Reģionālās, novada un vietējās nozīmes **apdzīvojuma centri**;

Kuldīgas vēsturiskais centrs;

Suitu kultūrtelpa;

industriālās teritorijas (prioritāri Kuldīgā un Skrundā);

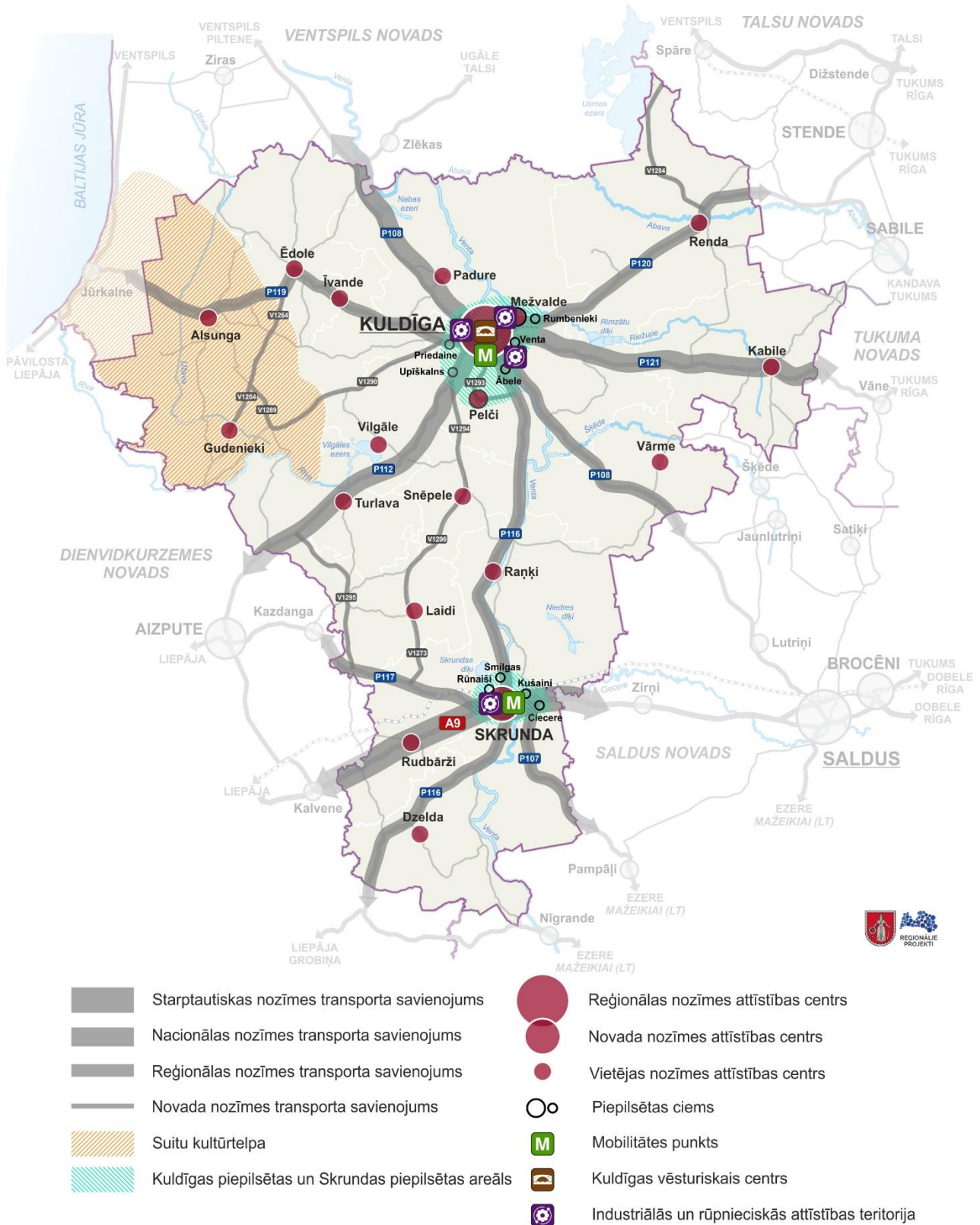

nacionālās, reģionālās un novada nozīmes **transporta savienojumus** un **mobilitātes** punkti;

Kuldīgas un Skrundas piepilsētu areāli.

Attēls 12: Kuldīgas novada prioritāri attīstāmās teritorijas

VADLĪNIJAS

Publisko pakalpojumu nodrošināšana un privāto pakalpojumu veicināšana apdzīvojuma centros: Kuldīgā, Skrundā un vietējās nozīmes centros.

Apdzīvoto vietu kompakta attīstība atbilstoši demogrāfiskajām tendencēm un transporta un sakaru infrastruktūras pieejamībai.

Publisko un privāto pakalpojumu attīstības veicināšana Kuldīgas vēsturiskajā centrā, vienlaikus nodrošinot tā dzīvīgumu un vēsturiskās pilsētainavas saglabāšanu.

Investīciju piesaiste industriālajām teritorijām, nodrošinot to ietekmes izvērtēšanu uz ietekmi uz blīvās dzīvojamās apbūves teritorijām.

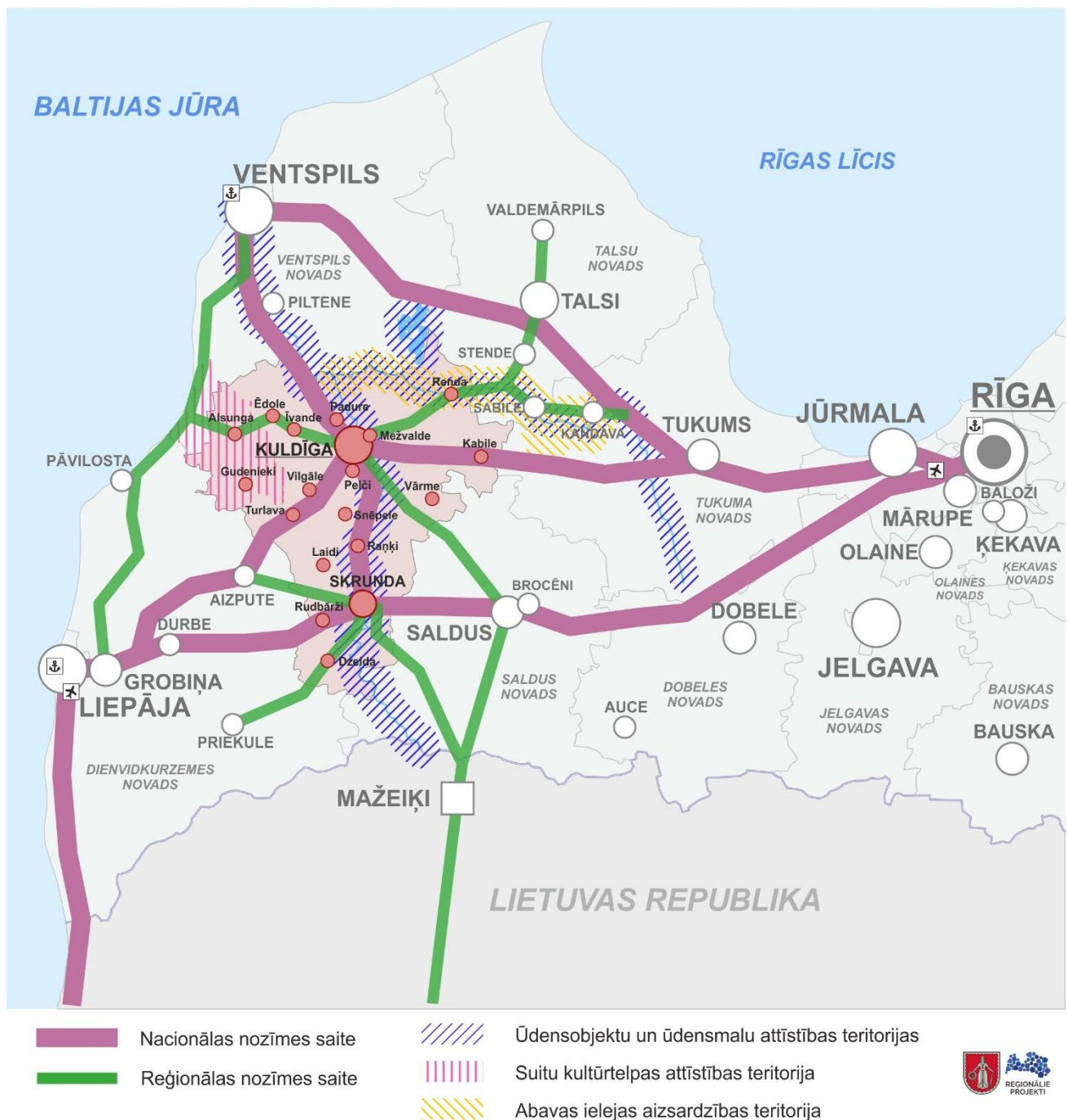
Transporta savienojumu un mobilitātes punktu attīstība

Piepilsētu areālu sasniedzamības uzlabošana, t.sk., mikromobilitātei, gājēju un velosipēdistu drošai un ērtai kustībai.

4 Kopīgās intereses

Nozīmīgākās funkcionālās saites Kuldīgas novadam ir ar kaimiņu pašvaldībām – Dienvidkurzemes, Saldus, Talsu, Tukuma, Ventspils novadiem. Kurzemes reģiona un Latvijas mērogā Kuldīgas novadam kopīga interešu zona ir dabas resursu aizsardzība un apsaimniekošana, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana. Zaļais kurss, klimatneitralitātes mērķu sasniegšana, mobilitātes risinājumi ir nozīmīgi attīstības virzieni visām Kurzemes reģiona pašvaldībām, attīstības plānošanas dokumentos paredzētie virzieni nodrošina līdzsvarotu un papildinošu reģiona attīstību šajās jomās.

Attēls 13: Kuldīgas novada ārējās funkcionālās saites un kopīgo interešu teritorijas

Stratēģijā tiek noteiktas šādas prioritāri īstenojamās kopīgās intereses ar citām pašvaldībām:

Transporta un komunikāciju infrastruktūras attīstība, prioritāri – nacionālās nozīmes transporta koridori. Kopīga mobilitātes plānošana un mobilitātes punktu attīstība.

Sabiedriskā transporta sistēmas plānošana, emisiju samazināšana transporta sektorā, viedo sistēmu attīstība. Velosatiksmes tīkla attīstība. Eurovelo maršruta izveide.

Digitālo inovāciju pakalpojumu attīstība.

Pielāgošanās **klimatei pārmaiņām**: plūdu riska mazināšanas pasākumi, zaļās infrastruktūras plānošana.

Atjaunojamo energoresursu – it īpaši saules un vēja enerģētikas attīstības telpiskā plānošana.

Ventas upes baseina vides kvalitātes uzlabošana.

Ventas ielejas apsaimniekošana – rekreācija un tūrisms, ainavisko vērtību saglabāšana un izkopšana, ūdens kvalitātes un zivju resursu aizsardzība (sadarbība ar Saldus un Ventspils novadiem un Ventspils pilsētu, pārrobežu sadarbība).

Kultūrvides un kultūrvēsturiskā mantojuma, tai skaitā nemateriālā kultūras mantojuma aizsardzība. Suitu kultūrtelpa. Kultūrvēsturiskā teritorija “Abavas ieleja”. Hercoga Jēkaba ceļš. Sadarbības projekti.

Tūrisma attīstība ainaviski un kultūrvēsturiski vērtīgajās teritorijās. Tūrisma attīstības plāna un vienotu tūrisma maršrutu izstrāde. Sadarbības projekti.

Īpaši aizsargājamās teritorijas **“Abavas senleja”** apsaimniekošana un aizsardzība (sadarbībā ar Talsu, Ventspils un Tukuma novadiem).

Usmas ezera piekrastes attīstība, dabas vērtību aizsardzība un izmantošana tūrismā.

Aprites ekonomikas ieviešana. Atkritumu apsaimniekošanas plānošana.

Sadarbība veselības aizsardzības un **sociālo pakalpojumu** plānošanā un ieviešanā.

5 Atbilstība nacionālas un reģionālas nozīmes plānošanas dokumentiem

LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030. GADAM ir izstrādāta, paredzot par pamatu kapitāla pieeju stratēģijas prioritāšu noteikšanai. 2030. gadā Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies drošs un piederīgs Latvijai, šeit katrs varēs īstenot savus mērķus. Nācijas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Tas vienos sabiedrību jaunu, daudzveidīgu un neatkārtojamo vērtību radīšanai ekonomikā, zinātnē un kultūrā, kuras novērtēs, pazīs un cienīs arī ārpus Latvijas. Latvija – mūsu mājas – zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.

Kuldīgas novada attīstības vīzijā un stratēģiskajos mērķos tās sasniegšanā tiek pārņemtas valsts attīstības redzējumā ietvertās vērtības – aktīva un atbildīga pilsoņu sabiedrība, zaļš un sakopts novads, vērsti uz klimatneitralitāti, mantotas neatkārtojamas un jaunradītas kultūras vērtības, sasniedzamība un attīstība. Ilgtermiņā Kuldīgas novada stratēģiskais ietvars **ietver Latvija 2030 septiņu prioritāšu virzību:**

- Kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana.
- Cilvēkkapitāla bāzes vērtība un produktivitāte.
- Iespēju vienlīdzība un vidusslāņa veidošanās.
- Kvalitatīva un pieejama izglītība mūža garumā.
- Masveida jaunrade un inovācija.
- Atjaunojama un droša enerģija.
- Dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana.

Kuldīgas novada attīstības programmas izstrādē īpaši tika ņemti vērā starptautiskie un nacionālā līmeņa ilgtermiņa uzstādījumi zaļā kursa ieviešanai un klimata pārmaiņu mazināšanai:

- Eiropas zaļais kurss – Eiropas Savienības ievirzīšana uz pārejas ceļa, lai panāktu klimatneitrālu, taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu, resursefektīvu un konkurētspējīgu ekonomiku līdz 2050. gadam. Zaļā kursa principi ir ieviesti programmas vidēja termiņa prioritātēs, rīcībās un uzdevumos.
- Eiropas ainavu konvencija, kuras mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem. Tika ņemts vērā, plānojot dabai tuvu dzīves vidi.
- Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānu laika posmam līdz 2030. gadam.
- Latvijas stratēģija klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050. gadam.
- Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam.

KURZEME 2030 – gudrs, radošs, zaļš, starptautiski konkurētspējīgs un pievilcīgs reģions Baltijas jūras krastā. Kuldīgas novads ilgtermiņa attīstības vīzijā nodrošina radošumu, zaļo kursu, starptautisko atpazīstamību pasaules kultūras mantojuma telpā un uzsver sabiedrības līdzdalības nozīmi, kas būtiski arī Kurzemes reģiona vīzijas pilāri. Kuldīgas novads – dabai tuvs un uz klimatneitralitāti orientēts, kultūrvēsturiski autentisks un starptautiski atpazīstams novads ar pilsoniski aktīvām vietējām kopienām un saliedējošu pašvaldību, kura rūpējas par kvalitatīvu dzīves vidi un sniedz atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai.

Kuldīgas novada ilgtermiņa attīstības redzējums papildina Kurzeme 2030 stratēģiskos mērķus:

Stratēģiskie mērķi	
Gudra attīstība	SM1 Pilsoniski aktīva un vieda kopiena
Pievilcīgas dzīves vide	SM2 Harmoniska pilsētas un lauku vide
Globāla saistība un atvērtība	SM3 Ekonomiski aktīvs un sasniedzams novads

Kuldīgas novada ilgtermiņa prioritātes ir sekmē Kuldīgas novada kā Kurzemes reģiona sastāvdaļas stratēģisko mērķu sasniegšanu un iekļauj prioritārās reģiona darbības.

Ilgtermiņa prioritātes	
Zināšanas, iniciatīva/ atbildība, integrēta pārvaldība	IP1 Labklājība un cilvēka potenciāla attīstība
Dzīvīgas vietas, sadarbība un konkurētspēja, atbalstoša infrastruktūra Enerģija un ecoefektivitāte	IP2 Unikālās kultūrvides un dabas vērtību kvalitāte, virzība uz klimatneitralitāti
Nodarbošanās, atpazīstamība	IP3 Ekonomiskā potenciāla daudzpusīga un iekļaujoša izmantošana

Kuldīgas novada ilgtspējīgās attīstības stratēģija 2022.–2046. gadam pēctecīgi ietver administratīvi teritoriālās reformas rezultātā iekļauto novadu ilgtermiņa vīzijas sasniegšanas stratēģisko mērķu saturu, lai atbilstoši sociālekonomiskajiem un kultūras procesiem raksturīgās īpašās iezīmes integrētu jaunā novada nākotnes redzējumā, respektējot bijušo Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadam nozīmīgākās attīstības vajadzības.

Secināms, ka Kuldīgas novada ilgtspējīgās attīstības stratēģija tiks ieviesta ciešā hierarhiskā sasaistē ar starptautiskajiem, Latvijas un Kurzemes reģiona teritorijas plānošanas ilgtermiņa stratēģiskajiem uzstādījumiem.